

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ
РОМА И РОМКИЊА ГРАДА НИША ЗА ПЕРИОД 2021-2023. ГОДИНА

Ниш, 2020. година

САДРЖАЈ

1	УВОД.....	3
2	СТРАТЕШКИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ.....	6
2.1	Локалне стратегије.....	7
2.2	Институционални оквир на локалном нивоу.....	8
3	ОПШТИ ПОДАЦИ О ГРАДУ НИШУ.....	11
3.1	Географски подаци.....	11
3.2	Историјски подаци.....	11
3.3	Демографски подаци.....	12
3.4	Општи подаци о Ромима.....	13
3.4.1	Образовање.....	15
3.4.2	Регистрована незапосленост.....	19
3.4.3	Становање.....	21
3.4.4	Здравствена заштита.....	29
3.4.5	Социјална заштита.....	30
3.4.6	Културни идентитет и културно стваралаштво.....	30
3.5	Политике и праксе локалне управе и локалних институција.....	31
3.5.1	Образовање.....	31
3.5.2	Становање.....	32
3.5.3	Запошљавање.....	32
3.5.4	Социјална заштита.....	33
3.5.5	Пројектне иницијативе на локалном нивоу.....	34
3.6	SWOT анализа.....	41
4	ЦИЉЕВИ И МЕРЕ.....	47
5	АКЦИОНИ ПЛАН.....	49
6	ОКВИР ПРОГРАМСКОГ БУЏЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА.....	72
7	ОКВИР ЗА ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ВРЕДНОВАЊЕ УЧИНАКА И ИЗВЕШТАВАЊЕ.....	80
8	КОРИШЋЕНЕ СКРАЋЕНИЦЕ.....	83
9	ПРИЛОЗИ.....	85

1 УВОД

Локални акциони план за унапређење Рома и Ромкиња у Граду Нишу је документ који на целовит начин сагледава стање и проблематику ове националне заједнице у свим најважнијим сегментима живота: образовања, становања, запошљавања, здравствене и социјалне заштите, као и у области културног идентитета. Овим документом поред констатовања тренутног стања, постављени су и циљеви и мере, односно активности којима ће се остварити циљеви у периоду 2021-2023. година, а све у правцу побољшања друштвеног положаја Рома и Ромкиња и квалитета њиховог живот. Овај план се заснива на идентификовању најбољег начина коришћења расположивих ресурса и капацитета свих релевантних актера.

Документ је намењен представницима локалне самоуправе, цивилном друштву, установама и организацијама из области здравства, социјалне заштите, културе, запошљавања, као и ромским активистима и свима онима чија област рада има везе са унапређењем положаја Рома и других маргинализованих група.

Град Ниш има веома развијену праксу стратешког планирања, не само у области укупног развоја, него и у области унапређења положаја Рома, будући да је у претходном периоду усвојен и имплементиран Локални акциони план за унапређење положаја Рома на територији Града Ниша за 2017-2019. годину. Иницирањем израде локалног акционог плана за период од 2021. до 2023. године обезбеђен је континуитет у планирању и пружа се прилика да се искористе резултати из претходног периода, уоче пропусти и примене научене лекције.

Документ Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња Града Ниша (ЛАП) за период 2021-2023. година је израђен у оквиру Програма ИПА 2016 "ЕУ подршка инклузији Рома – Оснаживање локалних заједница за инклузију Рома" (Програм) који финансира Европска унија, а спроводи Стална конференција градова и општина (СКГО), док је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања главно корисничко министарство.

Програм има за циљ унапређење и оснаживање локалних заједница за укључивање Рома и Ромкиња. Општи циљ Програма је подршка текућем процесу побољшања социо-економског положаја ромске популације у локалним заједницама и спровођење приоритетних стратешких мера у Стратегији за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период 2016. до 2025. године.

Израда овог ЛАП-а подржана је у оквиру Компоненте 1 Програма: Успостављање/унапређење локалних стратешких, финансијских и институционалних механизма, чији је циљ да пружи свеобухватну подршку ЈЛС у унапређењу/развоју ЛАП за инклузију Рома, успостављању и функционисању мултисекторског радног тела и мобилних тимова за инклузију Рома. Поред тога, у оквиру ове компоненте биће пружене обуке, размена најбољих пракси и саветодавна подршка свим локалним самоуправама са ромском популацијом.

Град Ниш је 26.11.2019. године потписао Споразум о сарадњи са СКГО који се односи на реализацију Компоненте 1 Програма - Успостављање/унапређење локалних стратешких, финансијских и институционалних механизма за инклузију Рома, којим је град Ниш потврдио своју спремност за остваривање циљева Програма и приступио изради Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња Града Ниша за период 2021-2023. година.

Овај документ се ослања на најзначајнија национална стратешка, планска и програмска документа, као и на важеће локалне стратегије. У изради овог документа примењен је партиципативни приступ и фокус је стављен на укључивање свих релевантних заинтересованих страна и представника ромске заједнице.

Процес израде локалног акционог плана текао је од тренутка формирања радне групе за израду ЛАП-а Града Ниша и одржавања уводне радионице, преко фазе прикупљања података и израде аналитичког дела документа, дефинисања циљева и мера за њихово остваривање, па до усвајања документа.

Са циљем ефективног и ефикасног спровођења процеса планирања али и обезбеђивања укључености свих релевантних актера, формирана је Радна група за израду ЛАП-а за инклузију Рома. Радна група има 17 чланова и чине је:

- Тијана Ђорђевић Илић, члан Градског већа Града Ниша, координатор
- Сузана Јовановић, руководилац Сектора у Секретаријату за дечју и социјалну заштиту и координатор Мобилног тима за социјалну инклузију Рома, заменик координатора
- Јелена Петрић, запослена у Служби за послове Градског већа и члан Мобилног тима за социјалну инклузију Рома, члан
- Виолета Костић, запослена у секретаријату за инспекцијске послове и члан Мобилног тима за социјалну инклузију Рома, члан,
- Миодраг Костић, запослен у Секретаријату за планирање и изградњу, члан
- Сања Динић, запослена у ЈПУ Пчелица, члан
- Снежана Гроздановић, секретар Секретаријата за образовање, члан
- Злата Илић, шеф одсека за статистику у Секретаријату за привреду, члан
- Радован Михајловић, заменик директора у Дому здравља, члан
- Чедомир Шаргић, запослен у Институту за јавно здравље и члан Мобилног тима за социјалну инклузију Рома, члан
- Марија Рашић, запослена у ЦЗСР Свети Сава и члан Мобилног тима за социјалну инклузију Рома, члан
- Владан Крстић, запослен у НСЗ, филијала Ниш и члан Мобилног тима за социјалну инклузију Рома, члан
- Дејан Меметовић, педагошки асистент и члан Мобилног тима за социјалну инклузију Рома, члан
- Светислав Јовановић, в.д директора установе Ромски културни центар и члан Мобилног тима за социјалну инклузију Рома, члан
- Осман Балић, председник удружења YUROM центар, члан
- Ана Саћиповић, председник удружења жена Ромкиња, „Освит“, члан
- Туркијан Реџеми, председник удружења „Продукција Roma world“, члан

Након што је формирана радна група за израду ЛАП-а Града Ниша, спроведена је детаљна ситуациона анализа за све тематске области, која је поред података званичне статистике и релевантних институција, укључивала и процене и ставове запослених у институцијама и организацијама чије поље рада има везе са унапређењем положаја Рома. Њихове процене и ставови су посебно важни када се има у виду да се локална статистика не води посебно за ромско становништво, те да је потребно сагледати ширу слику и узети у обзир утицаје многобројних фактора који заједно са другим етничким и културним елементима делују на различите аспекте живота Рома. У наредним корацима, на основу анализе дефинисани су предлози општег и посебних циљева, као и мера и активности за њихово остваривање. У свим фазама фокус је био на укључивању представника ромске заједнице будући да су они директни корисници планираних мера и могу дати процену изводљивости и сврсисходности предложених активности и мера.

Активности на изради овог документа отпочели су у јануару 2020. године. Услед неповољне епидемиолошке ситуације изазване вирусом COVID-19, дошло је до померања радионица.

У току израде овог документа реализоване су следеће радионице:

1. Уводна радионица: 28. јануар 2020. године
На овој радионици представљени су тимови, циљеви пројекта и предочен је план активности. На овој радионици учествовало је 18 лица.
2. Дводневна радионица за израду ситуационе и SWOT анализе: 5-6. март 2020. године
  - Првог дана радионици је присуствовало је 24 лица.
  - Другог дана присуствовало је 21 лице.
3. Дводневна радионица за дефинисање општег и посебних циљева и мера: 23-24. септембар 2020. године
  - Првог дана радионици је присуствовало 12 лица
  - Другог дана присуствовало је 17 лица.
4. Радионица за дефинисање активности за спровођење мера – предлог нацрта ЛАП-а: 14-15. октобар 2020. године
  - Првог дана у раду је учествовало 11 лица, а другог дана 14 лица.
  - Одржан је и састанак фокус групе на којој су презентовани предлози циљева, мера и активности.
5. Јавни увид у документ Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња Града Ниша за период 2021-2023. година трајао је од xx до xx 2021. године.

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња Града Ниша за период 2021-2023. година усвојен је од стране скупштине Града Ниша ...

2 СТРАТЕШКИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ

Влада Републике Србије је на седници одржаној 3. марта 2016. године усвојила Стратегију за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године (“Службени гласник РС”, бр. 26/2016). Овај документ је настао из потребе да се на један системски и свеобухватан начин питања социјалног укључивања Рома и Ромкиња унапреде, како на националном, тако и на локалном нивоу уз коришћење искустава у спровођењу претходне Стратегије за унапређивање положаја Рома у Републици Србији (2009-2015) и полазних основа за израду нове стратегије. Институционални ресурси за припрему и спровођење Стратегије чине: Савет за унапређење положаја Рома и спровођење Декаде укључивања Рома, Канцеларија за људска и мањинска права, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва, ресорна министарства која су задужена да воде јавне политике од интереса за остваривање стратешких мера и потпредседница Владе Републике Србије и министарка грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, која у име Владе координира рад државних органа, као и органа јединица локалних самоуправа и јавних предузећа у вези са унапређењем положаја Рома и Ромкиња¹. Роми су једна од најугроженијих друштвених група, те је циљ Владе Србије да, кроз удружени напор целог друштва, унапреди њихов положај како би се смањиле неједнакости које постоје између Рома и Ромкиња и остатка становништва. Стратегија је стратешки документ који ће за период од девет година интензивирати рад институција на националном и локалном нивоу за питања социјалног укључивања Рома и Ромкиња и сузбијање њихове дискриминације, односно за стварање услова за пун приступ остваривању људских права особа ромске националности. Стратегија покрива пет приоритетних области: образовање, становање, запошљавање, здравље и социјалну заштиту.

Србија се на путу европских интеграција придружила земљама чланицама када је реч о социјалном укључивању Рома и Ромкиња, будући да је као основу за израду овог документа користила Оквир за националне стратегије за интеграцију Рома који је Европска комисија, заједно са Европским парламентом, прописала за земље чланице што осигурава наставак сарадње и наставак подршке ЕУ Србији за унапређење положаја Рома и Ромкиња. Стратегија је заснована на постојећим стратешким, правним и институционалним ресурсима – стратегијама и прописима којима су уређена поједина питања унапређења положаја Рома и Ромкиња, али и на опредељењу државе да развија програме унапређења положаја Рома и Ромкиња исказаним Оперативним закључцима са семинара „Социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији” (за период 2015–2017. године)² и нацрту Акционог плана за поглавље 23³.

Оперативни закључци са четвртог семинара „Социјална укљученост Рома и Ромкиња у Републици Србији 2017. године” истичу значај координисаног рада државних органа, укључујући рад локалних самоуправа и јавних предузећа у вези са побољшањем ситуације Рома и њиховим пуним учешћем у друштвеном, економском, културном и политичком животу. Наводи се да у наредном периоду, акценат мора бити на квалитативном спровођењу планираних стратешких мера и активности, уз учешће представника ромских организација цивилног друштва, укључујући Национални савет ромске националне мањине са посебним фокусом на локални ниво.⁴

¹ Закључак 05 Број: 035-6254/2015 од 08. јуна 2015. године.

² Оперативне закључке је 09. септембра 2015. године потпредседница Владе проф. др Зорана Михајловић упутила надлежним државним органима са молбом да их у наредне две године реализују

³ Нацрт Акционог плана из августа 2015. године.

⁴ Оперативни закључци са четвртог семинара „Социјална укљученост Рома и Ромкиња у Републици Србији 2017. године

Посебну пажњу треба посветити оснаживању Ромкиња јер оне и данас трпе вишеструку дискриминацију. У односу на ширу друштвену заједницу, Ромкиње су двоструко дискриминисане – као жене и као припаднице националне мањине.

Локалне самоуправе располажу механизмима на основу којих могу да управљају и спроводе инклузивне јавне политике, а осим тога Закон о локалној самоуправи их обавезује да се старају о остваривању људских и мањинских права. Овакво усмерење стратешких мера омогућава праћење остваривања права Рома и Ромкиња и напредак у вези са применом инклузивних политика, најпре, у локалној заједници, а потом и широј друштвеној заједници. На основу непосредних података и информација, локалне самоуправе могу да унапреде инструменте и механизме помоћу којих је могуће елиминисати узроке отежаног приступа правима и структурног сиромаштва Рома и Ромкиња.

С тим циљем, Влада РС путем Стратегије истиче потребу да локалне самоуправе припремају и усвајају локалне акционе планове, усклађене са реалним, општим и локалним економским и социјалним развојем, да обучавају стручне тимове у локалној самоуправи који би били способни да припреме, спроводе и управљају локалном стратегијом и да обезбеде средства у локалним буџетима за спровођење мера социјалног укључивања Рома и Ромкиња, те осигурају доследно утврђивање одговорности за њихово спровођење.

Координационо тело за праћење Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња, уз помоћ Канцеларије за људска и мањинска права и Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва, координира пословима у вези са инклузијом Рома и Ромкиња и стара се о успостављању одрживих нормативних и институционалних услова за спровођење стратешких мера и управљање Стратегијом.

2.1 Локалне стратегије

Град Ниш има вишегодишњу праксу стратешког планирања развоја у великом броју различитих области које су у надлежности Града, и у овом тренутку постоје следеће стратегије и акциони планови:

- Стратегија развоја Града Ниша 2009-2020 – Кровни стратешки документ (период важења 2009-2021); www.ni.rs
- Стратегија локалног одрживог развоја за период 2015-2020. година представља кровни документ којим се планира унапређење стања у различитим сферама Града. У овом документу, ромска популација није експлицитно таргетирана, али је сагледавана у контексту рањивих група.
- Акциони план одрживог развоја града Ниша 2015-2021 – Основни плански документ (период важења 2015-2021); www.ni.rs
- Стратегија о социјалној заштити Града Ниша – Стратешки документ из области социјалне заштите (период важења 2015-2020); www.ni.rs
- Програм развоја Града Ниша за 2020. годину.

Град Ниш је у претходном периоду стратешки и плански приступао питањима ромске заједнице и сходно томе усвојио Локални акциони план за унапређење положаја Рома на територији Града Ниша који је урађен за период 2017-2019. година.

Документом су обухваћене следеће области:

- Образовање

- Запошљавање
- Здравље
- Становање
- Социјална заштита
- Култура и информисање

У граду Нишу није успостављен систем за праћење и вредновање спровођења локалног акционог плана, нити постоји систем извештавања. Међутим, из одлука о буџету Града Ниша за буџетске 2018. и 2019. годину, може се видети за које активности су издвајана средства. За реализацију активности из ЛАП-а издвајано је по 5 милиона динара на годишњем нивоу за спровођење следећих активности:

- **Оснивање Ромског културног центра** у износу до 3.575.000,00 РСД, дефинисаног правцем Култура, медији и информисање, циљ Унапређење и заштита ромске културе, мера Организација манифестације „Дани културе и традиције Рома“, формирање ромског културног центра. Ромски културни центар је отворен 05.05.2019. године
- **Стипендирање ученика средњих школа** у школској 2018/2019. години у износу до 1.425.000,00 РСД, дефинисаног поглављем V у оквиру правца Образовање, циљ Обезбеђивање што већег обухвата средњом школом, мера Обезбеђивање стипендија ученицима. Стипендије је користило 24 средњошколаца.
- **Опремање Ромског културног центра** у износу до 400.000,00 РСД, дефинисаног правцем Култура, медији и информисање, циљ Унапређење и заштита ромске културе, мера Организација манифестације „Дани културе и традиције Рома“, формирање ромског културног центра;
- **Стипендирање ученика средњих школа** у школској 2019/2020. години у износу до 1.662.500,00 РСД, дефинисаног поглављем V у оквиру правца Образовање, циљ Обезбеђивање што већег обухвата средњом школом, мера Обезбеђивање стипендија ученицима. Стипендирано је 35 средњошколаца ромске националности.
- **Стипендирање студената у школској 2019/2020. години** у износу до 400.000,00 РСД, дефинисаног поглављем V у оквиру правца Образовање циљ Обезбеђивање што већег обухвата вишим и високим образовањем, мера Обезбеђивање стипендија за студенте. Стипендирана су 4 студента ромске националности.
- **Завршетак радова на адаптацији простора Ромског културног центра** у износу до 600.000,00 РСД са ПДВ, дефинисаног правцем Култура, медији и информисање, циљ Унапређење и заштита ромске културе, мера Организација манифестације „Дани културе и традиције Рома“, формирање ромског културног центра;
- **Едукација и стицање сертификата** у износу до 1.937.500,00 РСД, дефинисаног V у оквиру правца Образовање, циљ Унапређивање образовања одраслих Рома, мера Спровођење програма функционалног основног образовања одраслих Рома и циљ Обезбеђивање што већег обухвата средњом школом, мера Обезбеђивање менторског рада са ученицима.

2.2 Институционални оквир на локалном нивоу

У Граду Нишу није именован координатор за ромска питања и то радно место није систематизовано *Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији*. У ГО Палилула једно лице ту функцију обавља волонтерски.

У Граду Нишу није формиран Савет за међунационалне односе. Формиран је Савет за родну равноправност и у њему нема лица чланова ромске националности.

У Граду Нишу, кључни актери јавног сектора су ресорни већник за питање социјалне заштите, ресорни Секретаријат за дечију и социјалну заштиту, Секретаријат за образовање, Центар за социјални рад „Свети Сава“, Национална служба за запошљавање – филијала Ниш, Дом здравља Ниш, Институт за јавно здравље, Школска управа, основне и средње школе, Полицијска управа. Поред њих, значајну и активну улогу имају и хуманитарна, независна, добровољна, национална организација Црвени Крст Србије, установа Ромски културни центар чији је оснивач Национални савет ромске националне мањине, јавна предузећа чији је оснивач Град (ЈКП Медијана и ЈП Наисус, ЈП Дирекција за изградњу Града, ЈП Завод за урбанизам, ЈКП Обједињена наплата), установе чији је оснивач Град (Предшколска установа Пчелица, Народно позориште, Позориште лутака, Народни универзитет Ниш, Спортски центар Чаир).

У граду није именовано Локално координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња.

У граду Нишу, формиран је Мобилни тим за социјалну инклузију Рома који има једанаест чланова. У раду Мобилног тима учествују представници локалне самоуправе, представници Центра за социјални рад, Института за јавно здравље, Националне службе за запошљавање и организација цивилног друштва. Чланови мобилног тима су запослени у поменутих установама и раде на пословима који су у вези са остваривањем права Рома и Ромкиња. Мобилни тим је формиран на основу Решења Градског већа Града Ниша⁵ 2018. године и Писма о намери Града Ниша о сарадњи са Министарством финансија – Сектором за уговарање и финансирање програма из средстава Европске уније (ЦФЦУ) на имплементацији пројекта „Техничка помоћ за унапређење животних и стамбених услова ромске популације у неформалним насељима“.

Мобилни тим подстиче директно примењивање стратешких мера у органима и установама; обилази ромска насеља на основу утврђеног плана; сарађује са Националним саветом ромске националне мањине и организацијама цивилног друштва; обавештава органе јавне управе о проблемима у вези са применом стратешких мера; припрема иницијативе и пројекте којима се осигурава сарадња локалних организација и партнера у процесу унапређења положаја Рома и Ромкиња; прикупља податке о остваривању стратешких мера.

На подручју града Ниша налази се седам (7) предшколских установа – јавна предшколска установа „Пчелица“ и 6 предшколских установа чији је оснивач друго правно и физичко лице („Меда“, „Дечији кутак“, „Маза“, „Радост открића“, „Марлена и Бамбини“). ПУ Пчелица има 26 истурених одељења и три припремне групе при школама.

Основно образовање реализује се у 36 школа. Укупно је ангажовано 5 педагошких асистената, од чега 3 жене и 2 мушкараца. Педагошки асистенти су ангажовани у основним школама „Сретен Младеновић Мика“, „Вук Караџић“, „Краљ Петар I“, „Радоје Домановић“, „Иван Г. Ковачић“.

Поред наведених установа у којима су педагошки асистенти већ ангажовани, постоји потреба за ангажовањем педагошких асистената и у ЈПУ „Пчелица“ и основним школама „Иво Андрић“, „Зоран Ђинђић“ у Брзом Броду, „Војислав Илић Млађи“ у Хум, „Десанка Максимовић“ у Новом Селу.

Представници ЈЛС сматрају да постоји добра сарадња педагошких асистената са другим релевантним установама/институцијама/организацијама, нарочито са НВО сектором у размени информација које су потребне за интеграцију ромске деце. Сарадња се одвија кроз заједничке додатне и ваннаставне активности. Такође, постоји добра сарадња са локалном самоуправом, полицијском управом, школским полицајцем, школском управом, медиа и реформ центром Ниш. Не постоји сарадња са Центром за социјални рад у Нишу.

---

⁵ Решење број 77-37/2018-03 од 22.01.2018.

На подручју града ангазоване су две (2) здравствене медијаторке. Према званичном одговору Дома здравља, број ангажованих здравствених медијаторки одговара потребама заједнице. Међутим, здравствене медијаторке, педагошки асистенти и цивилни сектор су мишљења да тај број не одговара реалним потребама и да је потребно додатно ангажовати три здравствене медијаторке, како би свака градска општина била покривена. Поред повећања броја, процена је да је потребно радити и на унапређењу рада здравствених медијаторки. Постојећа сарадња здравствених медијаторки са другим службама Дома здравља оцењује се као добра, нарочито у сектору патронаже. Међутим, сарадња са локалном самоуправом изостаје јер здравствене медијаторке немају одобрење Министарства здравља за рад, сарадњу и пружање информација другим институцијама Града Ниша.

У Граду Нишу према подацима Фонда здравствене заштите – Филијале Ниш, преко 99% грађана обухваћено је обавезним видом здравствене заштите.

По тренутним подацима, усвајањем Закона о финансијској подршци породици са децом и ступањем на снагу истог 01.07.2018. године, сва права из области социјалне заштите (родитељски додатак, матерински додатак, дечији додатак, једнократне помоћи града за прворођено дете, упис детета у васпитно-образовну установу и субвенционисани боравак детета...), могуће је остварити испуњењем одређених услова из области здравствене заштите и заштите деце првенствено вакцинације деце, не само детета које остварује право, као и његовог родитеља, него и претходно рођене деце. Ова права односе се на сва лица и не постоје посебно одређене мере или критеријуми који би се односили посебно на ромско становништво.

У Граду Нишу постоји велики број регистрованих ромских НВО, међутим, тај број не одговара реалном броју активних НВО. Према различитим проценама број активних ромских НВО на подручју Град Ниша је 14. Најактивније организације које заступају интересе Рома и Ромкиња су Yurog Centar, Romaworld, Освит, Индиго, Хелп, Толеранција за све, Махала, Ромска заједница Србије, Цветно срце, Енека, Протекта, Дели простор, Женски простор, Ромска асоцијација студената итд. Ромске невладине организације су развиле локалну мрежу ромских НВО, неке су чланице лиге Рома, а већина женских ромских НВО су чланице женске ромске мреже на нивоу Србије. Поједине организације су чланице различитих регионалних и међународних мрежа. Ромска НВО заједница у Нишу је врло динамична, има примера изузетне сарадње али и појединачних конфликтних ситуација. Појединци из ромских НВО су препознати као значајни лидери који су прерасли локални формат и виђени су као такви у ширим размерама. Програмске активности ромских НВО су врло разноврсне и готово да нема области друштвеног живота која није обухваћена радом неке од ових НВО.

Највећи број ромских НВО у Нишу остварује своје програме у следећим областима друштвеног живота:

- развој ромске локалне заједнице;
- људска и мањинска права;
- женска права;
- унапређење друштвеног положаја Ромкиња;
- борба против насиља у породици;
- образовање;
- здравствено просвећивање и превенција;
- комуникација и медијско информисање;
- друштвени положај младих Рома;
- јавно заступање за унапређење комуникације између грађана и структура власти;
- економско оснаживање Рома.

3 ОПШТИ ПОДАЦИ О ГРАДУ НИШУ

Град Ниш је административни, културни и привредни центар југоисточне Србије. После Београда и Новог Сада, Ниш је трећи највећи град у Србији, који се налази на раскрсници значајних националних и европских саобраћајница. Ниш је такође и универзитетски центар са близу 25.000 студената на свим нивоима студија.

Покрива површину од 596,71 км², што чини 0,7% територије Републике Србије.

Према степену развијености јединица локалних самоуправа, Град Ниш спада у прву групу, односно у групу локалних самоуправа чији је степен развијености изнад републичког просека.

Сагласно Закону о локалној самоуправи, град Ниш је оформио пет градских општина: ГО Медијана, ГО Нишка Бања, ГО Црвени Крст, ГО Палилула и ГО Пантелеј. Град обухвата 71 насеље, исти број катастарских општина и 59 месних канцеларија. ГО Црвени Крст је територијално највећа градска општина и обухвата највећи број насеља (23).

3.1 Географски подаци

Град Ниш је највећи град у југоисточној Србији и седиште нишавског управног округа. Налази се 237 км југоисточно од Београда на реци Нишави, недалеко од њеног ушћа у Јужну Мораву. Саобраћајна инфраструктура на територији Ниша га чини раскрсницом копненог и ваздушног саобраћаја Балкана и због тога што се на територији Ниша налази међународни аеродром Константин Велики, који носи међународну ознаку INI.

Географски, Ниш се налази на раскрсници најважнијих балканских и европских саобраћајних праваца. У Нишу се магистрални правац, који води са севера, долином Мораве из правца Београда, рачва на правац ка југу, долином Вардара према Солуну и Атини, и правац ка истоку, долином Нишаве и Марице према Софији, Истанбулу и даље ка Блиском Истоку. У Нишу се одвајају и путеви ка северозападу (према Зајечару, Кладову и Темишвару) и ка југозападу према Јадранском мору.

3.2 Историјски подаци

Ниш је био административни, војни и трговински центар различитих држава и царстава којима је, током своје дуге историје, припадао. На простору данашњег Ниша, у античком граду Наису рођени су римски цареви Константин Велики и Констанције III. Географски положај Ниша учинио га је стратешки важним и тиме примамљивим градом за многе освајаче. Током историје, територијом на којој се данашњи град налази прошли су Дарданци, Трачани, Илири, Келти, Римљани, Хуни, Авари, а затим и Византинци, Срби, Бугари и Османлије. У више наврата град су заузимали Мађари и Аустријанци. Од Турака је ослобођен 1878. године и од тада се поново налази у саставу Србије, с кратким прекидима у току Првог и Другог светског рата, када је био под окупацијом. Утицај различитих народа који су живели на територији данашњег града Ниша примећује се у културном наслеђу града, пре свега у његовој архитектонској разноврсности.

Роми су се настанили у Нишу давно пре доласка Турака на Балканско полуострво, а претпоставља се да је један мањи број дошао са турском војском.

Први писани историјски документ који помиње постојање Рома у нишкој области је турски попис из 1491. године. Сврха овог, као и каснијих турских пописа била је евидентирање обвезника ради сакупљања џизије – порезе. Из овог Пописа се види да је у 18 турских нахија, међу којима је и нишка, живело 3.237 обичних и 211 удовичких домаћинстава Рома хришћана.

3.3 Демографски подаци

По *Попису становништва из 2011. године* у Граду Нишу живи 260.237 становника (126.645 мушкараца и 133.592 жене) у 89.903 домаћинства. Просечан број чланова по домаћинству износи 2,9. На градском подручју живи 187.544, а на сеоском подручју и осталим насељеним местима 72.693 становника.

Према процени Републичког завода за статистику, у 2019. години, у Граду Нишу живи 255.904 становника, од чега је 65,5% радно способних грађана (од 15-64 године). Просечна старост становништва износи 43,1 година, што је незнатно ниже у односу на национални просек (43,3).

У ГО Медијана живи највећи број становника. Иако територијално покрива највећи део Града Ниша, у општини Црвени Крст живи свега 12,4% становника.

Град Ниш бележи повећање броја становника у међупописном периоду. Смањење броја становника забележено је у три градске општине – Медијана, Нишка Бања и Црвени Крст. У општини Пантелеј забележено је повећање броја становника за чак 11.349.

Табела: Становништво према националној припадности према попису 2011.

Национална припадност	Република Србија		Јужна и источна Србија		Нишавска област		Ниш	
	Број	Удео у укуп. становн. (%)	Број	Удео у укуп. становн. (%)	Број	Удео у укуп. становн. (%)	Број	Удео у укуп. становн. (%)
Укупно	7186862	100	1563916	100	376319	100	260237	100
Срби	5988150	83.32	1393673	89.11	351676	93.45	243381	93.52
Роми	147604	2.05	57239	3.66	11499	3.06	6996	2.69
Албанци	5809	0.08	1715	0.11	118	0.03	97	0.04
Бошњаци	145278	2.02	135	0.01	52	0.01	44	0.02
Бугари	18543	0.26	15501	0.99	991	0.26	927	0.36
Буњевци	16706	0.23	24	0.00	10	0.00	10	0.00
Власи	35330	0.49	32873	2.10	39	0.01	15	0.01
Горанци	7767	0.11	566	0.04	217	0.06	202	0.08
Југословени	23303	0.32	1431	0.09	478	0.13	416	0.16
Мађари	253899	3.53	520	0.03	95	0.03	68	0.03
Македонци	22755	0.32	3539	0.23	970	0.26	823	0.32
Муслиманци	22301	0.31	534	0.03	103	0.03	58	0.02
Немци	4064	0.06	164	0.01	36	0.01	28	0.01
Румуни	29332	0.41	2073	0.13	53	0.01	26	0.01

Руси	3247	0.05	310	0.02	88	0.02	62	0.02
Русини	14246	0.20	35	0.00	7	0.00	4	0.00
Словаци	52750	0.73	161	0.01	41	0.01	38	0.01
Словенци	4033	0.06	392	0.03	143	0.04	104	0.04
Украјинци	4903	0.07	112	0.01	23	0.01	20	0.01
Хрвати	57900	0.81	1470	0.09	476	0.13	398	0.15
Црногорци	38527	0.54	2679	0.17	747	0.20	659	0.25
Остали	17558	0.24	1925	0.12	474	0.13	420	0.16
Неизјашњени	160346	2.23	24971	1.60	3971	1.06	3018	1.16
Регионална припадност	30771	0.43	289	0.02	71	0.02	61	0.02
Непознато	81740	1.14	21585	1.38	3940	1.05	2362	0.91

Извор: Попис 2011, Републички завод за статистику

Према националној припадности, у Граду Нишу највећи удео у укупном становништву имају Срби. Најбројнију националну мањину чине Роми, којих је према званичној статистици 2011. године било 6.996 (2,7%).

3.4 Општи подаци о Ромима

Према попису становништва из 2011. године, Град Ниш има 260.237 становника, од чега је 6.996 становника ромске националности. У односу на број Рома према попису из 2002. године (5.687), дошло је до повећања њиховог броја. Међутим, овај број не одговара стварној ситуацији на терену, будући да је према проценама невладиног сектора тај број значајно већи. Чланови радне групе за израду ЛАП-а, повезивањем свих расположивих информација и искустава заједнички су проценили да је стварни број припадника ромске заједнице око 10.000, иако се у ЛАП-у за период 2017-2019. годину помиње број од 20.000 лица.

На интернет страници „База података за праћење мера за инклузију Рома“ (у даљем тексту База) дати су подаци за ромско становништво из две градске општине и сви подаци за које се као извор наводи ова база, односе се на ГО Црвени Крст и ГО Палилула. Према овом извору, у посебан бирачки списак је уписано 1.107 (Црвени Крст) и 1.407 (Палилула) грађана ромске националности, дакле укупно 2.514 пунолетних грађана Града Ниша ромске националности.

Градске општине у којима живи највећи број ромског становништва су ГО Палилула (2.745) и ГО Црвени Крст (2.464). У односу на податке из пописа из 2002. године, број Рома у ГО Палилула је смањен за 690 лица, док је број ромског становништва у ГО Црвени Крст драстично порастао, са 837 на 2.464 лица.

У ГО Црвени Крст, Нишки Роми претежно живе у нелегалним ромским насељима Београд Мала, 12. фебруар и Шљака. Насеље Шљака је насељено 1999. године углавном Ромима са Косова, али има и Рома староседелаца, као и становника неромске националности. Неке процене⁶ говоре да је број становника у овом насељу 5.360. Инфраструктурно, у овим насељима постоји водоводна и канализациона мрежа, електрична енергија и улице су асвалтиране.

У ГО Палилула, насеља у којима живи претежно ромско становништво су Сточни трг и Црвена звезда 21 а. У оба насеља постоји водоводна и канализациона мрежа, електрична енергија и улице

⁶ Локални акциони план за унапређење положаја Рома на територији Града Ниша 2017-2019. година, стр. 10

су асфалтиране, али део становника није прикључен на инфраструктурну мрежу. Сточни трг има боље услове живота, али су због неприкључења или искључења објеката са постојеће мреже, инфраструктурни услови лошији у делу насеља Сточни трг – Јеврејско гробље, као и у насељу Црвена звезда 21а.

Према подацима из Базе, у ове две општине има 5.180 грађана ромске националности. Подаци у табели који приказују структуру ромског становништва према старосној структури односе се на ГО Палилула и Црвени Крст. Званична статистика даје податке о старосној структури ромског становништва, али су подаци понуђени за веће старосне континенте, па тако немамо податак о деци предшколског (0-5), основно школског узраста (5-14) и средњошколског узраста (15-19). Из тог разлога ћемо као оријентационе за ову узрасну категорију, користити податке из Базе који се, подсетимо, односе само на две градске општине.

Табела: Старосна структура грађана ромске националности у ГО Палилула и ГО Црвени Крст, попис

Године старости	Укупно		Мушкарци		Жене	
	Број	Удео у укупном броју (%)	Број	Удео у укупном броју (%)	Број	Удео у укупном броју (%)
Укупно	5210	100	2666	100	2544	100
0-4 година	527	10.12	267	10.02	260	10.22
5-9 година	606	11.63	306	11.48	300	11.79
10-14 година	484	9.29	245	9.19	239	9.39
15-19 година	498	9.56	269	10.09	229	9.00
20-24 година	426	8.18	221	8.29	205	8.06
25-29 година	425	8.16	213	7.99	212	8.33
30-34 година	370	7.10	200	7.50	170	6.68
35-39 година	329	6.31	185	6.94	144	5.66
40-44 година	312	5.99	144	5.40	168	6.60
45-49 година	302	5.80	163	6.11	139	5.46
50-54 година	307	5.89	155	5.81	152	5.97
55-59 година	237	4.55	121	4.54	116	4.56
60-64 година	165	3.17	85	3.19	80	3.14
65-69 година	94	1.80	39	1.46	55	2.16
70-74 година	64	1.23	28	1.05	36	1.42
75-79 година	44	0.84	18	0.68	26	1.02
80+ година	20	0.38	7	0.26	13	0.51

Извор: „База података за праћење мера за инклузију Рома“, Републички завод за статистику, <http://www.inkluzijaroma.stat.gov.rs>

У статистичким извештајима Републичког завода за статистику, дати су подаци за укупно и ромско становништво према узрасту и полу.

Табела: Становништво према националној припадности, старости и полу, по попису 2011.

	Пол	Укупно	Од укупног Роми	Учешће Рома у укупном становништву Града Ниша
Град Ниш	свега	260 237	6 996	2,7
	мушко	126 645	3 562	2,8
	женско	133 592	3 434	2,6
Испод 15 год.	свега	36 196	2 072	5,7
	мушко	18 623	1 040	5,6
	женско	17 573	1 032	5,9
15-29	свега	49 421	1 776	3,6
	мушко	24 880	934	3,8
	женско	24 541	842	3,4
30-49	свега	73 179	1 828	2,5
	мушко	35 822	943	2,6
	женско	37 357	885	2,4
50-64	свега	57 699	996	1,7
	мушко	27 728	512	1,8
	женско	29 971	484	1,6
65 до 84	свега	41 078	317	0,8
	мушко	18 570	131	0,7
	женско	22 508	186	0,8
86 и више	свега	2 664	7	0,3
	мушко	1 022	2	0,2
	женско	1 642	5	0,3
Просечна старост	свега	41,88	29,58	-
	мушко	40,90	29,26	-
	женско	42,81	29,91	-

Извор: Републички завод за статистику

На основу података о демографској структури може се закључити да је удео жена и мушкараца ромске националности приближно једнак (49% и 51% респективно). Најдоминантнија узрасна категорија је категорија деце до 15 година старости. Радно способно становништво (15-64) учествује са 65% у укупном броју ромског становништва.

Просечна старост ромског становништва је 29,58 година што показује да је реч о младом становништву. У категорији старог становништва (65+) међу ромским становништвом има 324 лица.

3.4.1 Образовање

Подаци о образовању и школској спреми ромског становништва који се налазе на интернет страници „База података за праћење мера за инклузију Рома“ дати су за ромско становништво из

две градске општине и сви подаци за које се као извор наводи ова база, односе се на ГО Црвени Крст и ГО Палилула.

У следећој табели дат је преглед школске спреме грађана ромске националности који живе у ГО Црвени Крст и ГО Палилула. Из табеле се може уочити да је 47% ромског становништва старијег од 15 година без школске спреме или са непотпуном основном школом, 36% има основну школу, 15% има завршену средњу школу, док 1,1% ромског становништва има више или високо образовање. Чланови радне групе за израду ЛАП-а мишљења су да се последњих година образовна структура ромског становништва побољшава.

Табела: Грађани ромске националности према школској спреми:

Укупно	Деца млађа од 15 година	Без школске спреме	Непотпуна основна школа	Основно образовање	Средње образовање	Више/ високо образовање	Непознато
2745	891	431	443	671	281	21	7

Извор: „База података за праћење мера за инклузију Рома“, Републички завод за статистику, <http://www.inkluzijaroma.stat.gov.rs>

У школској 2018/2019. години предшколским васпитањем и образовањем обухваћено је 6.474 деце, од чега 64 ромске деце (38 девојчица и 26 дечака). Евиденција у предшколској установи се не води према националној припадности деце, те не постоје поуздани и прецизни подаци о броју деца предшколског узраста према посебним узрасним категоријама (0-3, 3-5,5 у обавезно предшколско). Такође, није било могуће направити ни процене броја ромске деце свих узраста која иду у предшколску установу. У ПУ челица није ангажован педагошки асистент, иако за тим постоји потреба.

Подаци о броју деце у основним школама дати су само за школе у којима је ангажован педагошки асистент. Према подацима педагошких асистената, основним образовањем у школској 2018/2019. години обухваћено је 2.952 деце (1.414 девојчица и 1.538 дечака), од чега **691** дете ромске националности (364 девојчица и 327 дечака).

У следећој табели је дат преглед броја деце која су напустила основну школу у претходне три школске године.

Табела: Број дечака и девојчица који су напустили основну школу током школских 2016/2017, 2017/2018 и 2018/2019. година

Разреди	2016/2017.		2017/2018.		2018/2019.	
	Број деце	Број девојчица	Број деце	Број девојчица	Број деце	Број девојчица
I разред	2	/	1	1	3	2
II разред	/	/	1	1	1	1
III разред	1	/	1	/	/	/
IV разред	5	/	2	/	1	1
V разред	2	/	3	1	4	1
VI разред	1	1	3	2	6	5
VII разред	5	2	3	3	4	1
VIII разред	1	1	/	1	2	2

Извор: Упитник за припрему ситуационе анализе за потребу израде ЛАП за инклузију Рома попуњен од стране града Ниша.

Као што се из табеле види, присутан је тренд повећања броја девојчица које напуштају основну школу. Најчешће школу напуштају у шестом разреду. Евиденција по националној основи не постоји али је претпоставка да је 90% деце која напуштају школу ромске националности. Као главни разлог за напуштање школе код ромских девојчица, наводи се рана удаја.

До сада је Град Ниш обезбеђивао мере којима је ублажавано осипање деце ромске националности из система основног образовања и то: обезбеђење свих потреба кроз програме у природи, као што су исхрана, одећа, обућа, бесплатни уџбеници, школски прибор за децу, затим обезбеђивање превоза за децу и ученике из подстанарских насеља и финансирање продуженог боравка у школи или дневног боравка за учење.

Средњошколским образовањем у школској 2018/2019. години обухваћено је 5796 девојчица и 5835 дечака, од чега је према процени невладиног сектора, 130 деце ромске националности.

Путем афирмативних мера, у средње школе уписано је 19 девојчица и 19 дечака у у школској 2016/2017, 19 девојчица и 20 дечака у школској 2017/2018. години, а у у школској 2018/2019. години, уписана је 31 девојчица и 20 дечака.

Према статистичким подацима Универзитета у Нишу, за последње 3 године путем афирмативних мера уписано је укупно 77 студената. Према истом извору, у овој институцији, тренутно студира укупно 67 младих Рома и Ромкиња.

У 5 основних школа на територији Града Ниша реализују се програми едукације о правима ромске деце, културолошким специфичностима, тешкоћама које ометају редовно похађање наставе, учење и напредовање.

У О.Ш „Вук Караџић“ у претходне три школске године, реализовани су следећи програми:

- Локални Акциони План 1-Превенција од осипања ромских ученика (Министарство просвете)
- Професионална оријентација-дуално образовање (Праксис)
- Фаир 3 за младе-Удружење Ромкиња Освит
- Заштита деце на интернету-Фондација Тијане Јурић
- Толеранција, дискриминација и стигматизација у циљу осетљивих група у друштву-Регионални омладински центар
- Шта је дискриминација и како се заштитити? (Правна клиника Невена Петрушић)

У О.Ш „Радоје Домановић“ реализоване су следеће обуке:

- „Развијање социјалних вештина у школи“-21.3.2017.
- “Дискриминација и права детета“-27.3.2017.
- “Планирање превенцијеи ефективно/ефикасно реаговање на насиље“-17.12.2017.
- “Стратегије, методе и технике рада у инклузивној учионици“
- „Превенција насиља и злостављања путем ИКТ“-10.2.2018.
- „Планирање превенције“ (2018)
- “Планирање, спровођење и праћење мера за осипање ученика“ (2019)
- „Права детета у образовању“1.3.2016.
- „ Умеће одрастања“-1.12.2016.
- „Индикатори остварености права у образовању“-16.10.2016.
- „ Планирање подршке, педагошки профил, индивидуализација и Иоп“-14 и 15.11.2016

Ова школа учествовала је и у следећим пројектима:

- „Квалитетно образовање за девојчице и дечаке Рома“ -2019/2020
- „Подстицај демократске културе у школама Србије“ -2017-2019
- „Квалитетно образовање за све“ -2019-па до 2022.г
- „Fair III za mlade“ -2019-2020.г
- “Управљање миграцијама и подршка поврату тражиоца азила“

Основна школа „Сретен Младеновић Мика“:

- Пројекат Министарства просвете: бесплатни уџбеници (2016. године до данас)
- Пројекат Министарства просвете: афирмативне мере, упис ученика ромске националности у средње школе по повољнијим условима (2016. године до данас)
- Програм Подстицајна транзиција ученика припадника ромске националности из основне у средње школе (2019. година)

Такође, и средње школе су учествовале у креирању и спровођењу програма едукације о правима ромске деце и сродним темама. Прехрамбено хемијска школа је учествовала у пројекту Европске уније ТАРИ ЕУ – подршка ромским ученицима за наставак средњошколског образовања.

Школа моде и лепоте реализовала је значајан број пројеката у сарадњи са локалним, али и националним и европским партнерима:

- 2016/2017-Пројекат „Нулта толеранција на родно засновано насиље“ у сарадњи са Аутономним женским центром и Удружењем Ромкиња Освит.
- 2017/2018-Пројекат „Унапређење могућности за интеграцију и образовање Рома у Србији, поспешивање запошљивости младих Рома и реинтеграцију повратника“ -организатор РЕФ уз подршку МПНТР
- Пројекат „Подстицање демократске културе у школама“ у организацији Савета Европе уз подршку МПНТР, ЗУОВ, ЗВКОВ
- 2018/2019-Пројекат „Препознавање и превенција ризика раног напуштања школовања и превенција дискриминације и спречавање насиља“ -у организацији ГИЗ-а
- 2019/2020-Пројекат „ЕУ подршка ромским ученицима за наставак школовања средњошколског образовања“
- Пројекат „Фаир 3 за младе“ у организацији Удружења Ромкиња „Освит“
- Подршка укључивању ученика ромске националности у средње образовање-изазови, прилике и улога локалних институција-Трибина у организацији Удружења Праксис
- Презентација резултата пројекта „Каријерно вођење и саветовање за осетљиве групе“
- Пројекат „Заједно ка средњој школи-Подршка ученицима из осетљивих група при уласку у средњу школу“ -у организацији Центра за образовне политике.

Предшколске установе организују полудневне програме за децу узраста 3-5,5 година које финансира јединица локалне самоуправе. Градска управа Града Ниша преко ресорног Секретаријата за дечију и социјалну заштиту, а у складу са Одлуком о финансијској подршци породици са децом, обезбеђује бесплатне ужине и бесплатан боравак деце која испуњавају одређене критеријуме. Деца која остварују ово право се не деле по националној припадности, тако да не постоје подаци колико деце ромске националности користи ово право.

У 2018/2019. години на подручју Града Ниша није се изучавао ромски језик и култура, и не постоји ниједан сертификовани наставник за предавање ромског језика.

3.4.2 Регистрована незапосленост

Према подацима Националне службе за запошљавање у граду Нишу на дан 31.8.2019. године на евиденцији се налази укупно 1.023⁷ незапослена лица ромске националности, од чега 356 жена (35,7%). У односу на претходне две године, број Рома пријављених на евиденцију НЗС се смањио.

У следећим табелама је дат преглед броја незапослених према степену стручне спреме, према старости и дужини тражења посла.

Табела: Образовна структура лица ромске националности која се налазе на евиденцији НЗС

Степен стручне спреме	На дан 31.12.2017.		На дан 31.12.2018.		На дан 31.8.2019.	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена
Укупно	1244	380	1059	367	1023	356
I	985	317	843	301	800	284
II	6	1	3	0	6	1
III	169	37	126	34	130	37
IV	67	19	68	24	65	24
V	3	0	1	0	2	0
VI-1	4	1	3	1	3	1
VI-2	2	2	7	5	6	4
VII-1	7	3	7	2	10	5
VII-2	1	0	1	0	1	0
VIII	0	0	0	0	0	0

Извор: Национална служба за запошљавање

Међу незапосленима највише је оних са првим степеном стручне спреме. Чак 11 лица са вишим и високим образовањем се налази на тржишту рада.

Табела: Старосна структура лица ромске националности која се налазе на евиденцији НЗС

Степен стручне спреме	На дан 31.12.2017.		На дан 31.12.2018.		На дан 31.12.2019.	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена
Укупно	1244	380	1059	367	1023	356
15-19 година	71	32	49	30	45	23
20-24 година	166	42	130	44	113	35
25-29 година	157	41	125	38	119	42
30-34 година	154	47	133	37	134	37
35-39 година	160	68	141	59	132	55
40-44 година	158	52	144	63	141	72
45-49 година	120	40	108	39	107	39
50-54 година	110	33	95	34	93	29
55-59 година	94	18	78	14	82	16
60-64 година	54	7	56	9	57	8

Извор: Национална служба за запошљавање

⁷ Према попису из 2011. године, у Граду Нишу било је 4.600 радно способних лица (15-64), дакле удео незапослених на евиденцији НЗС у укупном броју радно способних становника износи 22%. Мање је вероватно да толико износи стопа незапослености ромског становништва, а више да је у питању непријављивање на евиденцију НЗС.

Посматрано према старосној структури становништва, примећује се да је највећи број незапослених лица старости између 40 и 44 године. Млади (15-29) учествују са 27% у укупном броју незапослених лица.

Табела: Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ према дужини тражења посла

Дужина тражења посла	На дан 31.12.2017.		На дан 31.12.2018.		На дан 31.12.2019.	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена
Укупно	1244	380	1059	367	1023	356
До 3 месеца	144	60	167	61	113	53
Од 3 до 6 месеци	78	24	69	27	89	36
Од 6 до 9 месеци	69	15	43	16	88	26
Од 9 до 12 месеци	71	16	52	20	73	27
Од 1 до 2 године	225	64	130	38	114	34
Од 2 до 3 године	158	37	137	49	96	27
Од 3 до 5 година	172	54	168	54	174	58
Од 5 до 8 година	175	47	141	39	122	37
Од 8 до 10 година	65	19	65	19	57	17
Преко 10 година	87	44	87	44	97	41

Извор: Национална служба за запошљавање

Према дужини трајања незапослености, 65,5% Рома чека на запослење дуже од 1 године.

На евиденцији НСЗ најзаступљенија су лица која су примаоци новчане социјалне помоћи (52,7%) и лица чија су оба родитеља незапослена (12,2%). На евиденцији НСЗ се налазе и особе са инвалидитетом, самохрани родитељи, технолошки вишкови, корисници новчане накнаде, као и један повратник из затвора и једно избегло лице.

Табела: Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ

Категорија	На дан 31.12.2016.		На дан 31.12.2017.		На дан 31.8.2018.	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена
Особе са инвалидитетом	17	5	16	5	24	8
Корисници новчане накнаде	9	1	13	7	5	0
Самохрани родитељи	28	21	35	29	41	38
Оба незапослена родитеља	190	55	149	52	125	44
Интерно расељена лица	19	6	21	8	16	7
Избегла лица	1	0	1	0	1	0
Корисници новчане социјалне помоћи	737	208	627	203	539	235
Деца у хранитељским породицама	1	0	0	0	0	0
Повратници из иностранства по споразуму о реадмисији	0	0	0	0	0	0
Повратници из затвора	5	0	6	0	1	0
Жртве трговине људима	0	0	0	0	0	0
Жртве породичног насиља	0	0	0	0	0	0
Технолошки вишкови	10	1	11	2	17	6

Извор: Национална служба за запошљавање

3.4.3 Становање

У граду Нишу постоје ромска насеља на територијама градских општина Нишка Бања, Палилула, Пантелеј, Црвени Крст у којима је, према резултатима неких истраживања, настањено преко 10.000 Рома. У ГО Палилула постоје два евидентно подстандардна насеља, и то су део насеља Сточни трг и део насеља Црвена Звезда 21а. Оба подстандардна насеља су везана за становање ромске популације и налазе се на урбаној територији града. Насеље Сточни трг удаљено је од центра града непун километар. На територији ГО Црвени Крст, Роми претежно живе у насељу 12. фебруар, Шљака и Београд Мала. Велики број приградских насеља у којима живи ромско становништво, делимично не задовољава стандарде, пре свега у погледу комуналне опремљености. Највећи проблеми су у сектору опремљености канализационом мрежом и асфалтним путевима. Већи део ромске популације у Нишу, било да станују у граду или на селу, живи у крајње лошим стамбеним условима.

У званичној евиденцији надлежног органа ни за једно од ових насеља не постоји одговарајући урбанистички план на основу кога се могу извршити неопходне грађевинске интервенције за унапређење и озаконење појединачних објеката.

Опис сваког од ових насеља је табеларно приказан.

Назив насеља:	Део Бање ГО НИШКА БАЊА					
Опис положаја:	интегрисан у формално насење	Површина:	4831 квм	Процењена старост насеља:	15-45	
Грађевински материјал:	слаби материјали, неподобни за градњу	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	< 15	
Тип грејања:	чврсто гориво (дрво, угаљ)			Број становника:	< 100	
Постоји водоводна мрежа:	да	Статус водов.мреже:	у функцији		Покривеност вод.мрежом:	< 30 %
Постоји канализациона мрежа:	не	Статус канал.мреже:	планирана		Покривеност кан.мрежом:	0
Тип септичке јаме:	пропусна јептичка јама					
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	у функцији		Покривеност ел.мрежом:	30-70 %
Постоји улична расвета:	не	Статус уличне расвете:			Покривеност улич.расветом:	0
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	не	Тип коловоза:	Покривеност унутр.саобр.	0
Покривеност планском документацијом:	цела територија насеља		Тип планске документације:		просторни план општине	
План 2:	генерални урбанистички план		План 3:		план генералне регулације	
Спровођење планова:	директно		Започета разрада плана:			

Степен легализације објекта	објекти треба да се легализују (< 10 % легализовано)		Предато за легализацију:	< 30 %	Облик власништва:	јавна својина Град
Назив насеља:	Део Јелашнице ГО НИШКА БАЊА					
Опис положаја:	на ободу формалног насеља	Површина:	5672квм	Процењена старост насеља:	15-45	
Грађевински материјал:	слаби материјали, неподобни за градњу	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	< 15	
Тип грејања:	чврсто гориво (дрво, угаљ)			Број становника:	< 100	
Постоји водоводна мрежа:	да	Статус водов.мреже:	у функцији		Покривеност вод.мрежом:	< 30 %
Постоји канализациона мрежа:	не	Статус канал.мреже:	планирана		Покривеност кан.мрежом:	0
Тип септичке јаме:	пропусна септичка јама					
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	у функцији		Покривеност ел.мрежом:	30-70 %
Постоји улична расвета:	не	Статус уличне расвете:			Покривеност улич.расветом:	0
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	не	Тип коловоза:	Покривеност унутр.саобр.	0
Покривеност планском документацијом:	цела територија насеља		Тип планске документације:		просторни план општине	
План 2:	генерални урбанистички план		План 3:			
Спровођење планова:	даљом разрадом		Започета разрада плана:		да	
Степен легализације објекта	објекти треба да се легализују (< 10 % легализовано)		Предато за легализацију:	< 30 %	Облик власништва:	приватно
Назив насеља:	Део Прве Кутине ГО НИШКА БАЊА					
Опис положаја:	на ободу формалног насеља	Површина:	92998 квм	Процењена старост насеља:	> 45	
Грађевински материјал:	слаби материјали, неподобни за градњу	Постоји одношење отпада:	Да	Број кућа:	101-200	
Тип грејања:	чврсто гориво (дрво, угаљ)			Број становника:	201-500	
Постоји водоводна мрежа:	да	Статус водов.мреже:	у функцији		Покривеност вод.мрежом:	30-70 %
Постоји канализациона мрежа:	не	Статус канал.мреже:	планирана		Покривеност кан.мрежом:	0
Тип септичке јаме:	пропусна септичка јама					

Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	у функцији		Покривеност ел.мрежом:	30-70 %
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	у функцији		Покривеност улич.расветом:	< 30 %
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	да	Тип коловоза:	туцаник	Покривеност унутр.саобр. < 30 %
Покривеност планском документацијом:	цела територија насеља			Тип планске документације:	просторни план општине	
План 2:	генерални урбанистички план			План 3:		
Спровођење планова:	даљом разрадом			Започета разрада плана:	да	
Степен легализације објекта	објекти треба да се легализују (< 10 % легализовано)			Предато за легализацију:	< 30 %	Облик власништва: мешовито
Назив насеља:	Црвена Звезда 21 ГО ПАЛИЛУЛА					
Опис положаја:	интегрисан у формално насење		Површина:	13457 квм	Процењена старост насеља:	15-45
Грађевински материјал:	слаби материјали, неподобни за градњу		Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	115
Тип грејања:	чврсто гориво (дрво, угаљ)				Број становника:	201-500
Постоји водоводна мрежа:	да	Статус водов.мреже:	у функцији		Покривеност вод.мрежом:	> 70 %
Постоји канализациона мрежа:	не	Статус канал.мреже:	планирана		Покривеност кан.мрежом:	0
Тип септичке јаме:	пропусна септичка јама					
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	у функцији		Покривеност ел.мрежом:	100%
Постоји улична расвета:	не	Статус уличне расвете:	планирана		Покривеност улич.расветом:	0
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	не	Тип коловоза:	Покривеност унутр.саобр.	0
Покривеност планском документацијом:	цела територија насеља			Тип планске документације:	просторни план општине	
План 2:	генерални урбанистички план			План 3:	план генералне регулације	
Спровођење планова:	директно			Започета разрада плана:		
Степен легализације објекта	објекти треба да се легализују (< 10 % легализовано)			Предато за легализацију:	< 30 %	Мешовита јавна својина и приватно власништво правног лица
Назив насеља:	Јеврејско Гробље ГО ПАЛИЛУЛА					
Опис положаја:	интегрисан у формално насење		Површина:	42682 квм	Процењена старост насеља:	15-45

Грађевински материјал:	слаби материјали, неподобни за градњу	Постоји одношење отпада:	Не-да	Број кућа:	51-100		
Тип грејања:	чврсто гориво (дрво, угаљ)			Број становника:	201-500		
Постоји водоводна мрежа:	не	Статус водов.мреже:		Покривеност вод.мрежом:	0		
Постоји канализациона мрежа:	не	Статус канал.мреже:		Покривеност кан.мрежом:	0		
Тип септичке јаме:							
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	у функцији	Покривеност ел.мрежом:	< 30 %		
Постоји улична расвета:	не	Статус уличне расвете:		Покривеност улич.расветом:	0		
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	да	Тип коловоза:	Земљани и асфалт	Покривеност унутр.саобр.	< 30 %
Покривеност планском документацијом:	цела територија насеља		Тип планске документације:		просторни план општине		
План 2:	генерални урбанистички план		План 3:		план генералне регулације		
Спровођење планова:	директно		Започета разрада плана:				
Степен легализације објекта	објекти треба да се легализују (< 10 % легализовано)		Предато за легализацију:	< 30 %	Облик власништва:	јавна својина и приватна својина из реституције	
Назив насеља:	Сточни Трг ГО ПАЛИЛУЛА						
Опис положаја:	интегрисан у формално насење	Површина:	29073 квм	Процењена старост насеља:	> 45		
Грађевински материјал:	слаби материјали, неподобни за градњу	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	101-200		
Тип грејања:	чврсто гориво (дрво, угаљ)			Број становника:	501-1000		
Постоји водоводна мрежа:	Да	Статус водов.мреже:	У функцији	Покривеност вод.мрежом:	< 85%		
Постоји канализациона мрежа:	Да	Статус канал.мреже:	У функцији	Покривеност кан.мрежом:	< 70%		
Тип септичке јаме:	пропусна септичка јама						
Постоји електрична мрежа:	Да	Статус елек.мреже:	у функцији	Покривеност ел.мрежом:	< 90 %		
Постоји улична расвета:	Да	Статус уличне расвете:	У функцији	Покривеност улич.расветом:	< 90%		
Постоје приступне саобраћајнице:	Да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	Да	Тип коловоза:	асфалт	Покривеност унутр.саобр.	< 80 %

Покривеност планском документацијом:	цела територија насеља		Тип планске документације:		просторни план општине	
План 2:	генерални урбанистички план		План 3:		план генералне регулације	
Спровођење планова:	директно		Започета разрада плана:			
Степен легализације објекта	објекти треба да се легализују (< 10 % легализовано)		Предато за легализацију:	< 30 %	Облик власништва:	јавна својина
Назив насеља:	Део Каменице ГО ПАНТЕЛЕЈ					
Опис положаја:	интегрисан у формално насеље	Површина:	10954 квм		Процењена старост насеља:	15-45
Грађевински материјал:	грађевински материјали који обезбеђују трајност и сигурност	Постоји одношење отпада:	не		Број кућа:	15-50
Тип грејања:	чврсто гориво (дрво, угаљ)				Број становника:	<100
Постоји водоводна мрежа:	да	Статус водов.мреже:	у функцији		Покривеност вод.мрежом:	30-70%
Постоји канализациона мрежа:	не	Статус канал.мреже:	планирана		Покривеност кан.мрежом:	0
Тип септичке јаме:	пропусна септичка јама					
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	у функцији		Покривеност ел.мрежом:	> 70%
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	у функцији		Покривеност улич.расветом:	< 30%
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	да	Тип коловоза:	земљани	Покривеност унутр.саобр. < 30%
Покривеност планском документацијом:	цела територија насеља		Тип планске документације:		просторни план општине	
План 2:	генерални урбанистички план		План 3:			
Спровођење планова:	даљом разрадом		Започета разрада плана:		не	
Степен легализације објекта	објекти треба да се легализују (< 10% легализовано)		Предато за легализацију:	< 30%	Облик власништва:	приватно
Назив насеља:	Део Матејевца ГО ПАНТЕЛЕЈ					
Опис положаја:	интегрисан у формално насеље	Површина:	6092 квм		Процењена старост насеља:	15-45
Грађевински материјал:	грађевински материјали који обезбеђују трајност и сигурност	Постоји одношење отпада:	да		Број кућа:	15-50
Тип грејања:	чврсто гориво (дрво, угаљ)				Број становника:	< 100
Постоји водоводна мрежа:	да	Статус водов.мреже:	у функцији		Покривеност вод.мрежом:	30-70 %

Постоји канализациона мрежа:	не	Статус канал.мреже:	планирана		Покривеност кан.мрежом:	0
Тип септичке јаме:	пропусна септичка јама					
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	у функцији		Покривеност ел.мрежом:	> 70 %
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	у функцији		Покривеност улич.расветом:	30-70 %
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	да	Тип коловоза:	асфалт	Покривеност унутр.саобр. > 70 %
Покривеност планском документацијом:	цела територија насеља		Тип планске документације:		просторни план општине	
План 2:	даљом разрадом		План 3:			
Спровођење планова:			Започета разрада плана:		не	
Степен легализације објекта	објекти треба да се легализују (< 10% легализовано)		Предато за легализацију:	< 30 %	Облик власништва:	приватно
Назив насеља:	Београд Мала ГО ЦРВЕНИ КРСТ					
Опис положаја:	интегрисан у формално насеље		Површина:	408847 квм	Процењена старост насеља:	> 45
Грађевински материјал:	грађевински материјали који обезбеђују трајност и сигурност		Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	> 200
Тип грејања:	чврсто гориво (дрво, угаљ)				Број становника:	> 1000
Постоји водоводна мрежа:	да	Статус водов.мреже:	у функцији		Покривеност вод.мрежом:	> 70 %
Постоји канализациона мрежа:	да	Статус канал.мреже:	у функцији		Покривеност кан.мрежом:	< 30 %
Тип септичке јаме:	пропусна септичка јама					
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	у функцији		Покривеност ел.мрежом:	> 70 %
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	у функцији		Покривеност улич.расветом:	30-70 %
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	да	Тип коловоза:	асфалт	Покривеност унутр.саобр. 30-70 %
Покривеност планском документацијом:	цела територија насеља		Тип планске документације:		просторни план општине	
План 2:	генерални урбанистички план		План 3:		план генералне регулације	
Спровођење планова:	директно		Започета разрада плана:			

Степен легализације објекта	објекти делимично легализовани (око 50 % легализовано)		Предато за легализацију:	30-70 %	Облик власништва:	приватно
Назив насеља:	ГО ЦРВЕНИ КРСТ – 12. Фебруар (преко пута Темпа)					
Опис положаја:	интегрисан у формално насеље	Површина:	2131 квм	Процењена старост насеља:	15-45	
Грађевински материјал:	слаби материјали, неподобни за градњу	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	22	
Тип грејања:	чврсто гориво (дрво, угаљ)			Број становника:	< 100	
Постоји водоводна мрежа:	Да	Статус водов.мреже:	У функцији		Покривеност вод.мрежом:	< 90%
Постоји канализациона мрежа:	Да	Статус канал.мреже:	У функцији		Покривеност кан.мрежом:	< 90%
Тип септичке јаме:						
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	у функцији		Покривеност ел.мрежом:	100 %
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	у функцији		Покривеност улич.расветом:	100%
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	не	Тип коловоза:	Покривеност унутр.саобр.	0
Покривеност планском документацијом:	цела територија насеља		Тип планске документације:		просторни план општине	
План 2:	генерални урбанистички план		План 3:		план генералне регулације	
Спровођење планова:	директно		Започета разрада плана:			
Степен легализације објекта	објекти треба да се легализују (< 10% легализовано)		Предато за легализацију:	< 30 %	Облик власништва:	Приватно правног лица

Извор: „База података за праћење мера за инклузију Рома“ - секција „Становање“, Републичког завода за статистику“, измењене у складу са подацима из Ревидиране ГИЗ базе података из 2016. године достављеним од стране Града Ниша

Насеље Београд мала које је у смештено у централном градском ткиву спада у групу традиционалних насеља подигнутих пре 1900. године. У насељу, поред 5.000 Рома староседелаца и 1.500 Рома расељених са Косова живи и близу 2.000 становника српске и других националности. Насеље је претежно уређено и урбанизовано мада постоје сиротињски делови који захтевају интервенцију. У лошијем стању је, такође старо насеље Сточни трг у којем живи око 4.000 Рома, претежно староседелаца, а најлошија ситуација у погледу уређености је у насељу Црвена Звезда 21а у којем живи око 400 људи. Роми су везани за своје махале и тешко прихватају покушаје расељавања⁸.

Насеља Београд мала, Шљака, 12.фебруар, Сточни трг и Мраморска 8, имају солидну стамбену инфраструктуру – сталне куће, водоводну, канализациону, електричну мрежу и асфалтиране улице.

⁸ Стамбена стратегија Града Ниша 2007-2012. година

Насеље Црвена звезда 21а има 90% сталних кућа, али без канализационе мреже и без асфалтираних улица унутар насеља. Насеље Мраморска 11 чине привремене куће, а сви остали инфраструктурни услови су исти као и насељу Црвена звезда 21а.⁹

Урбанистичке планове је потребно урадити за насеље Црвена звезда, насеље Сточни трг, насеље 12. фебруар (преко пута Темпа), насеље Београд Мала. У овом тренутку не може се урадити процена потребних финансијских средстава за спровођење ових активности. За ова насеља потребно је радити на унапређењу комуналне инфраструктуре.

Систем за пружање правно –техничке помоћи Ромима и Ромкињама у циљу регулисања имовинског и правног статуса објеката у Граду Нишу није успостављен.

Према подацима из горњих табела, може се закључити да је у свим насељима, осим насеља Београд Мала (ГО Црвени Крст) мање од 10% објеката легализовано и да су за мање од 30% објеката предати захтеви за легализацију.

Према садржају *Упитника за припрему ситуационе анализе за потребе израде ЛАП за инклузију Рома*, који је попуњен од стране ЈЛС, може се констатовати следеће:

У „Бази података за праћење мера за инклузију Рома“ - у секцији „Становање“, Републичког завода за статистику су објављени подаци за сва ромска насеља на подручју Града Ниша

Такође, дошло је до промене ситуације у ромским насељима која су приказана у „Бази података за праћење мера за инклузију Рома“ - у секцији „Становање“, Републичког завода за статистику, и то код следећих података:

ГО/Насеље	Сегмент	Стари податак	Нови податак
За ГО Палилула, Црвена Звезда 21а	Број кућа:	15-50	115
	Покривеност ел. мрежом:	>70	100
ГО Палилула - Јеврејско гробље	Одношење смећа:	Не	Да
	Власништво:	Јавна својина	Јавна својина и приватно из реституције
ГО Црвени Крст – 12. фебруар	Назив	Ромска кућа	12. фебруар
	Власништво	Мешовито	Приватно правно лице
	Улична расвета	Не	Да
	Канализациона мрежа	Не	Да
	Број кућа:	>15	22

Став радне групе је да није потребно да се ураде ревизије и/или студије оправданости расељавања ромских насеља у циљу адекватног стамбеног решења.

У Граду Нишу постоје социјални станови и од укупно 197 станова у јавној својини издатих у закуп, 10% корисника су ромске националности. У граду постоји и програм за изградњу социјалних станова којим је ромско становништво обухваћено под истим условима и критеријумима као и домицилно становништво. Од укупно 240 изграђених социјалних станова, 3% су корисници ромске националности.

⁹ Оперативни план Мобилног тима за социјалну инклузију Рома као стручног тела Градског већа Града Ниша за 2019. годину.

3.4.4 Здравствена заштита

Основна установа у којој се остварује примарна здравствена заштита за све категорије становника је Дом здравља Ниш. Дом здравља своју делатност обавља кроз 12 служби које пружају своје услуге у 66 здравствених станица и амбуланти, и у којима ради 838 запослених са медицинском стручном спремом и 191 лице са немедицинском стручном спремом. Посебну пажњу ова установа посвећује промоцији здравља са посебним освртом на маргинализоване и осетљиве групе.

У Граду Нишу ангажоване су две здравствене медијаторке које су ангажоване у Служби поливалентне патронаже. Медијаторке обављају обилазак ромског становништва у 15 насеља и 27 села. Прецизније податке о активностима и подацима у вези са радом здравствених медијаторки није могуће добити из разлога забране дистрибуције таквих података од стране надлежног министарства.

Процене здравственог стања Рома и Ромкиња у Граду Нишу су базиране на несистематизованим подацима и мишљењима различитих појединаца и институција које раде са овом групом становништва. Општи демографски подаци показују да је више од 55% ромског становништва млађе од 25 година и да је смртност већа него код осталих етничких група. Такође, просечан животни век ромске популације је значајно краћи у односу на општу популацију. Док је удео старог становништва у општој популацији око 16%, у ромској популацији Града Ниша ова старосна категорија учествује са 4,6% укупној.

Недовољна информисаност и укљученост самих корисника услуга доводи до ниског степена комплетне здравствене заштите ромске популације на територији Града Ниша, која заједно са лошим условима становања и осталим животним условима резултира лошијим здравственим стањем и краћим животним веком и недовољним обимом активности на превенцији која је неопходна мера за заштиту здравља.

У погледу обавезне вакцинације деце, направљени су позитивни помаци, будући да је обухват ромске деце вакцинама готово изједначен са општом популацијом. Овакав помак може се повезати са применом закона из области финансијске подршке породици са децом, по коме није могуће остварити ни једно право (матерински додатак, финансијску подршку за друго и треће дете, бесплатно обданиште, дечји додатак и сл.) без доказа да је дете, као и претходна деца по редоследу рођења уредно вакцинисано за свој узраст.

На основу података наведених у *Упитнику за припрему ситуационе анализе за потребе израде ЛАП за инклузију Рома* који је ЈЛС попунила заједно са својим партнерима на локалном нивоу, процењено је следеће:

- Процењени број Рома и број Ромкиња који не поседују здравствену књижицу
  - o укупно жена: 30
  - o укупно мушкараца: 15.
- Процењено је да сви Роми и Ромкиње имају изабраног лекара.
- Процена је да је 95% Ромкиња обухваћено гинеколошким прегледима.
- Процењено је да су сва школска ромска деца обухваћена систематским прегледима.

Око 90% деце узраста 24-35 месеци су примила све препоручене вакцине из националног календара имунизације до свог првог рођендана (до навршене друге године за вакцину против малих богиња). Када су у питању ромска деца, процена је да је око 90 % ромске деце тог узраста (од чега је 40% девојчица) вакцинисано. Када су у питању деца школског узраста, процена је да су готово сва деца вакцинисана, али да нису вакцинисана у року.

- 95% ромских мајки и деце су обухваћени патронажним посетама (пре и постнатално).
- 95% трудница ромске националности је обухваћено редовним прегледима у амбуланти.
- Процена је да је око 95% ромске популације корисници развојног саветовалишта.
- Нису познати подаци нити постоје процене у броју ромских адолесцената у саветовалиштима за младе.

3.4.5 Социјална заштита

Најзначајнија институција у области социјалне инклузије Рома у Нишу је Центар за социјални рад који функционише као јединствена институција на нивоу Града, са функционалним јединицама на подручју градских општина. Роми чине значајан део корисника услуга нарочито услуга новчане социјалне помоћи.

У 2018. години у регистру Центра за социјални рад на активној евиденцији до 31.12.2018. године налазило се укупно 33.859 лица од чега 16.234 мушкараца и 17.625 жена. Процена је да је од укупног броја регистрованих корисника социјалних давања која иду преко ЦЗСР, њих 1360 ромске националности. Према узрасту међу корисницима доминирају одрасли (59%) и деца (20%). Процент заступљености корисника социјалне заштите у укупном броју становника 15,3%. Процена је да заступљеност ромске популације у укупном броју корисника социјалне заштите износи 4,7%.

У 2018. години, 5.791 породица, односно 13.809 лица били су корисници новчане социјалне помоћи, а будући да се евиденција корисника не води према националној припадности, процена је да је 50% корисника ромске националности. Највећи део једнократне новчане помоћи реализован је у ГО Медијана, Црвени Крст и Палилула.

Секретаријат за дечју и социјалну заштиту издао је у 2019. години 4.314 решења за признавање права на дечји додаток. Не зна се колико је од тих решења издато за децу ромске националности.

До сада је евидентирано 3.713 случајева (1990 мушкараца и 1723 жена) оствареног права на пријаву места пребивалишта на адреси Центра за социјални рад Града Ниша. Није познато колики је удео ромског становништва у том броју случајева.

Када је у питању све присутнији проблем насиља у породици, у Граду Нишу постоје системска решења за ову проблематику. У првом реду ту је Сигурна кућа за жртве насиља која постоји од 2011. године и где се ради и на психолошком и на економском оснаживању жртава насиља. Постоје два СОС телефона, један је у оквиру Сигурне куће, док је други у оквиру Удружења Ромкиња „Освит“ као лиценцирана социјална услуга.

3.4.6 Културни идентитет и културно стваралаштво

Град Ниш је у својим стратешким документима истицао значај мултукултуралности. Локални акциони план за унапређење положаја Рома на територији Града Ниша 2017-2019. године, као један од приоритета наводи и „развијање концепта ромског културног центра и подстицаји медијима за прављење програма за Роме и програме на ромском језику. Као мера за реализацију овог приоритета наведена је „...формирање ромског културног центра“.

Ромски културни центар је основан 2019. године средствима Града Ниша уз финансијску помоћ невладине организације Фонд за отворено друштво. За оснивање овог центра из буџета Града Ниша издвојено је око 3,6 милиона динара. За опремање и адаптацију простора издвојено око 1

милион динара. Послови опремања овог центра још увек нису реализовани, што представља основну сметњу за функционисање овог центра. Такође, иако је планирано, још увек нису креиране програмске шеме за одборе који су у оквиру Центра формирано.

Култура је у граду Нишу препозната као сфера у којој на најбољи начин може да се бори против предрасуда и стереотипа са којима се Роми суочавају и која може допринети интеграцији и инклузији. У Граду не постоје званичне манифестицаје и културни догађаји које организују Роми и којима се промовише ромска култура.

3.5 Политике и праксе локалне управе и локалних институција

Одлуком о усвајању Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома на територији Града Ниша за период 2017-2019. година, дефинисано је да се одлуком о буџету Града Ниша за буџетске 2018. и 2019. годину за реализацију активности из ЛАП-а издвоје средства у износу од 5 милиона динара по буџетској години. Средства су утрошена првенствено на реализацију мера из области образовања и културе и информисања.

Локалним акционим планом за унапређење положаја Рома на територији Града Ниша за период 2017-2019. година предвиђено је успостављање структура за спровођење ЛАП-а које би подразумевале формирање интерсекторске радне групе за координацију спровођења ЛАП-а као и успостављање система мониторинга и евалуације. Међутим, током планског периода од три године, ова структура није успостављена и планиране активности везане за ромску популацију спроводиле су се у оквиру Секретаријата за дечју и социјалну заштиту. Није дефинисана форма нити обавеза извештавања о спровођењу активности из ЛАП-а, те годишњи извештаји о спровођењу ЛАП-а нису рађени.

3.5.1 Образовање

У претходне три школске године ЈЛС је издвајала финансијска средства из буџета за уџбенике, ужину, превоз и стипендије. Буџетска средства се издвајају без обзира на националну припадност, па тако међу корисницима има и лица ромске националности али података о њиховом броју нема за све услуге.

Из буџета Града Ниша за финансирање школског прибора за ђаке прваке ромске националности издваја се око 10% укупних средстава за те намене. У 2018. години, издвојено је око 60.000 рсд. За финансирање ужине ромске деце издваја се такође 10% од укупних издвајања и у 2019. години за те намене издвојено је око 5,3 милиона динара а 2020. године 4,5 милиона рсд¹⁰. Ученици ромске националности остварују право на бесплатан превоз за основну школу.

Закључком Градског већа Града Ниша за 2018. годину одобрена су средства за стипендирање ученика средњих школа ромске националности у школској 2018/2019. години у износу од 1.425.000,00 рсд. Стипендије су користила 24 средњошколца.

У 2019. години Закључком Градског већа Града Ниша стипендирано је 35 средњошколаца ромске националности у износу од 1.662.500,00 рсд и 4 студента ромске националности у износу од 400.000,00 рсд. Истим закључком обезбеђено је 1.937.500,00 рсд за мере спровођење програма функционалног основног образовања одраслих Рома и за меру обезбеђивање менторског рада са ученицима.

Предшколске установе организују полудневне програме за децу узраста од 4,5 – 5,5 година који су финансирани од стране јединице локалне самоуправе.

¹⁰ Извор: Градски секретаријат за дечју и социјалну заштиту Града Ниша

Град Ниш није идентификовао потребе кроз анализу за укључивање ромске деце у различите програме образовања.

На подручју Града постоје основне и средње школе у којима се спроводе програми едукације о правима ромске деце, културолошким специфичностима, тешкоћама које отежавају редовно похађање наставе, учење и напредовање. Ови програми се реализују у О.Ш „Вук Караџић“, О.Ш. „Радоје Домановић“ и у О.Ш „Сретен Младеновић Мика“, као и у средњој Прехрамбено-хемијској школи и Школи моде и лепоте.

3.5.2 Становање

У Граду Нишу није успостављен систем за пружање правно-техничке помоћи Ромима и Ромкињама у циљу регулисања имовинског и правног статуса објеката.

Према подацима Градске управе Града Ниша, Секретаријата за инвестиције, у току 2018, 2019 и 2020. године у изградњу водоводне мреже у насељу Београд мала - Шљака уложено је око 5.500.000,00 динара. У току (новембар 2020) је поступак јавне набавке за извођење радова за још око 6.000.000,00 динара.

Буџетом за 2019. годину било је планирано 75 милиона динара за спровођење активности Изградња кућа и инфраструктурни радови у оквиру пројекта Одрживи модел решавања неусловних ромских насеља (суфинансиран из ЕУ донације), међутим средства у 2019. години нису реализована јер је пројекат обустављен.

У Граду Нишу постоји програм за изградњу социјалних станова. Ромско становништво обуваћено је под истим условима и критеријумима као и домицилно становништво. Роми и Ромкиње су корисници социјалних станова и од 240 изграђених станова, 3% су корисници ромске националности.

3.5.3 Запошљавање

Током 2017, 2018. и 2019. године из буџета локалне самоуправе издвојена су следећа финансијска средства за мере активне политике запошљавања:

- 2016. године - 9.300.000 РСД
- 2017. године - 22.727.272 РСД
- 2018. године - 29.852.013 РСД
- 2019. године - 7.007.000 РСД
- 2020. године - 18.181.818 РСД

Податак о износу средстава за мере активне политике запошљавања за кориснике ромске националности није било могуће добити од надлежних институција.

Мере активне политике запошљавања је током претходне три године користио или планирано да користи (у 2018. години) следећи број припадника ромске националности:

- 2016. године – 349 корисника од чега 104 жене
- 2017. године – 386 корисника од чега 131 жена
- 2018. години – 452 корисника од чега 148 жена
- 2019. години – 558 корисника од чега 172 жена.

Припадници ромске националности највећи интерес су показали за меру јавни радови, док је најмање интересовање за samozapoшљавање. Претпоставка је да високи и често недостижни критеријуми за коришћење ове мере представљају препреку њеном већем коришћењу.

Роми су користили и мере пасивне политике запошљавања, и то:

- 2016. године – 29 корисника од чега 11 жене
- 2017. године – 36 корисника од чега 9 жена
- 2018. године – 35 корисника од чега 148 жена
- 2019. године – 49 корисника од чега 17 жена.

Велику улогу у повећању запошљивости ромског становништва игра образовање односно, институције за функционално образовање одраслих, као и институције које се баве неформалним образовањем одраслих.

На подручју Града Ниша формални програми образовања одраслих спроводе се у О.Ш „Његош“ из Ниша, О.Ш „Надежда Петровић“ из Сићевца и О.Ш. „Лела Поповић“ из Миљковца.

Поред формалног, на подручју Града реализују се и неформални програми образовања одраслих. Програми се реализују преко НЗС, а према потребама тржишта рада. У реализацију ових програма укључен је и Народни универзитет Ниш са сертификованим обукама за преко 200 занимања.

Кључна установа у Граду Нишу у сегменту неформалног образовања одраслих је Народни универзитет Ниш. Народни универзитет између осталог, сарађује и са Roma Education Fund ради оснаживања осетљивих група становништва у које спадају и Роми. Са тим циљем потписан је и Меморандум о сарадњи о пружању подршке женама из маргинализованих група које су изложене насиљу са Удружењем Ромкиња „Освит“.

3.5.4 Социјална заштита

Током 2017, 2018. и 2019. године припадници ромске националности били су корисници следећих програма социјалне и дечје заштите који су финансирани из буџета ЈЛС:

- Једнократна новчана помоћ
- Интервентна новчана помоћ
- Бесплатан оброк (народна кухиња)
- Бесплатна ужина и продужени боравак

У наредној табели дат је приказ издвојених средстава по годинама за ове програме, као и број издатих решења. За ромско становништво не води се посебна евиденција, али је процена да они учествују са 50% у укупном броју корисника, с тим што највећи удео у корисницима програма једнократне помоћи имају Роми.

Табела: Издвојена средства за програме социјалне и дечје заштите из буџета ЈЛС

Програм	2017.	2018.	2019.
Једнократна новчана помоћ	53.991.380,00	44.440.021,00	42.293.913,00
Интервентна новчана помоћ	4.968.403,00	6.300.000,00	5.072.000,00
Бесплатан оброк	36.704.202,00	22.802.178,00	27.324.680,00
Ужина и продужени боравак	13.652.072,00	12.973.923,00	12.948.053,00
Дечји додаток - Број издатих решења од стране Републике	5562	4936	4314

Из табеле се примећује да се број издатих решења смањује из године у годину, као и износ одређених средстава из буџета града Ниша.

Корисници ромске националности највише су били заинтересовани за једнократну новчану помоћ.

На подручју града народних кухиња има на 12 пунктова. Просечан број корисника месечно за године 2016, 2017, 2018. и 2019. годину је износио:

- 2016. године - 741 корисника
- 2017. године - 672 корисника
- 2018. године - 748 корисника.
- 2019. године - 797 корисника.

За ове намене је у периоду 2016-2019. година из буџета Града издвојено око 99 милиона динара.

На подручју Града није вршена анализа потреба Рома/Ромкиња за услугама социјалне заштите.

Процена је да су Роми и Ромкиње заинтересовани за све услуге из области социјалне заштите.

3.5.5 Пројектне иницијативе на локалном нивоу

У следећој табели су наведени пројекти који су од 2016. године реализовани и који се тренутно реализују од стране организација цивилног друштва, а који су се бавили решавањем проблема Рома (у различитим областима - образовање, запошљавање, становање, здравствена заштита, социјална заштита, култура, информисање и сл.). То су најчешће пројекти који су финансирани од стране ЈЛС, а такође наведени су и неки од пројеката финансираних и из других извора, за које је ЈЛС имала информације.

Ромске организације цивилног друштва се финансирају готово искључиво донаторски, односно по основу одобрених пројеката.

У табели дат је приказ пројеката реализованих од стране ромских невладиних организација.

Назив пројекта	Носилац	Партнери	Период реализације	Циљ	Вредност пројекта и извори				
					РСД/ ЕУР/ УСД	Ук.вред.	Учешће ЈЛС	Други извор	Учешће других извора
СОС телефон на ромском и српском језику	УР Освит	/	2005/2020	Оснаживање жена за излазак из круга насиља					
“Удруженим напорима – Ка новим европским стандардима у заштити жена од родно заснованог насиља”	АЖЦ	УР Освит	2014/2016	Утицај на доносиоце одлука да креирају позитивне јавне политике у интересу жена са искуством насиља					
" Активизам ,волонтеризам и мобилност младих Рома/киња у Нишу"	УР Освит	Канцеларија за младе Града Ниша	2016	Оснаживање младих Рома/киња да активно учествују у креирању локалних јавних политика за младе	РСД	100.000,00	100%		
„Развој и унапређење социјалне услуге СОС телефон на ромском и српском језику”	УР Освит	/	2016 12 meseci	Допринос примени Конвенције СЕ кроз развој и унапређење квалитета локалне социјалне услуге СОС телефона за формирање институционалне подршке жртвама насиља	РСД	1.790,00 0,00	0 %	MINRZS	
" Заједно у превенцији насиља над Ромкињама"	УР Освит	/	2016	Допринос смањењу насиља и унапређењу квалитета и доступности услуга Ромкињама жртвама породичног насиља	РСД	691.000, 00		KLJMP	

"Нулта толеранција на родно засновано насиље"	АЖЦ	УР Освит	2017/18	опринос повећању безбедности младих девојака у средњим школама и на факултетима у Србији од сексуалног и родно заснованог насиља (СРЗН).					
СОС телефон на ромском и српском језику	УР Освит	/	2017	Оснаживање жена за излазак из круга насиља					
"О Ромима и за Роме" емисије на ТВ Зона Плус	УР Освит	TV Зона плус	2017	допринос остваривању права националних мањина на информисање на сопственом језику	РСД	1.974.000,00		Министарство културе	
"Подршка унапређењу положаја Ромкиња"	УР Освит	/	2017	Допринос унапређењу приступа услугама социјалне заштите ради смањења сиромаштва и повећања социјалне укључености Рома и Ромкиња у локалној заједници	РСД	801.000,00		КЉМП	
СОС телефон на ромском и српском језику	УР Освит	/	2018	Оснаживање жена за излазак из круга насиља					
"Одрживи модел решавања неусловних ромских насеља"	Град Ниш	УР Освит	2017/19	Становање Рома					

« FAIRE III za mlade» - За активну инклузију и права Ромкиња на Западном Балкану	УР Освит	УР Нада	2019/21	Допринос повећању капацитета ромских организација цивилног друштва, младих и других кључних актера у заједници да примењују и промовишу родну равноправност, здравље, здраве стилове живота и ненасиље користећи тестиране моделе и приступе					
"Оснажене за промене 1"	Група за децу и младе "Индиго"	/	1. јун 2016 - 31. мај 2017	Допринос социјалној и образовној инклузији ромских девојчица путем оснаживања за суочавање са изазовима и активном партиципацијом у друштву као и оснаживање девојака и њихових родитеља да крчички размишљају о традиционалном животу ромске заједнице, који је препрека за лични развој и партиципацију девојчица.	РСД	1,760,550	/	Фондација за отворено друштво, Београд	1,760,550
"Оснажене за промене 2"	Група за децу и младе "Индиго"	/	1. јун 2016 - 31. мај 2017	Допринос социјалној и образовној инклузији ромских девојчица путем оснаживања за суочавање са изазовима и активном партиципацијом у друштву као и оснаживање девојака и њихових родитеља да крчички размишљају о традиционалном живту ромске заједнице, који је препрека за лични развој и партиципацију девојчица.	РСД	85,200	/	Фондација за отворено друштво, Београд	85,200

"Библиотека играчака као подршка у остваривању образовних исхода ромске деце"	Група за децу и младе "Индиго"	/	1. септембар 2017 - 31. август 2018	Смањење јаза на пољу учења и развоја у периоду раног детињства између ромске и неромске деце и то заговарањем за укључивање Рома у услуге ране бриге и образовања на локалном нивоу, уз коршћење алтернативних програма развоја како би се побољшали исходи учења и спремност за похађање школе од стране ромске деце и јачањем сарадње између родитеља ромске деце и предшколских установа.	ЕУР	15,330	/	Ромски образовни фонд, Београд	15,330
"Унапређење положаја Рома повратника у Србији"	Група за децу и младе "Индиго"	/	1. септембар 2017 - 31. август 2018	Побољшање инклузије и припремљености за школу деце старости од 5,5-10 година из повратничких породица ромске популације, како би омогућили и проширили њихов приступ основним школама и побољшали вештине и знање деце и њихових родитеља	ЕУР	14,610	/	Ромски образовни фонд, Београд	14,610
"Унапређивање могућности за образовање и реинтеграцију Рома у Србији 2. део"	Група за децу и младе "Индиго"	/	15. септембар 2018. - 15. јануар 2019.	Побољшање инклузије и припремљености за школу деце старости од 5,5-10 година из повратничких породица ромске популације, како би омогућили и проширили њихов приступ основним школама и побољшали вештине и знање деце и њихових родитеља	ЕУР	4,780	/	Ромски образовни фонд, Београд	4,780

"Папирнати живот 2"	Група за децу и младе "Индиго"	Интеркултурални театар III/40	1. јун 2018 - 31. мај 2019.	Креативна рециклажа секундарних сировина као основ економског оснаживања и повећања запошљивости становништва ромске заједнице како би се смањила зависност породица од деце рада.	РСД	1,237,000	/	Фондација за отворено друштво, Београд	1,237,000
"Унапређивње реинтеграције Рома повртаника у Србији" - Фаза 2	Група за децу и младе "Индиго"	/	1.октобар 2019 - 31. августа 2020.	Побољшање инклузије и припремљености за школу деце старости од 5,5-14 година из повратничких породица ромске популације, како би омогућили и проширили њихов приступ основним школама и побољшали вештине и знање деце и њихових родитеља.	ЕУР	16,400	/	Ромски образовни фонд, Београд	16,400
"Наставници и студенти волонтери за боље образовне исходе ромске деце"	Група за децу и младе "Индиго"	/	1. септембра 2019 - 31. јула 2020.	Побољшање резултата у образовању ромске деце у узрасту од петог од осмог разреда основне школе и то: пружањем индивидуализоване образовне подршке ромској деци као и неромској деци у сарадњи са актерима формалног и неформалног образовања, креирањем модела за унапређивање професионалних компетенција за индивидуализовану образовну подршку за ромску децу и другу маргинализовану децу у сарадњи са примарним, терцијалним и неформалним актерима.	ЕУР	19,630	/	Ромски образовни фонд, Будимпешта	19,630

"Клуб за учење и израду домаћих задатака у насељу Црвена Звезда"	Група за децу и младе "Индиго"	/	1. септембра 2019 - 30. септембра 2020.	Допринос правременом упису, редовности и напретку деце у образовном систему, пружајући неформалну образовну подршку кроз активности помоћи у учењу и изради домаћих задатака око 40 деце којима је таква подршка потребна, укључујући и волонтерски рад и пружајући прво радно искуство за будуће учитеље и наставнике.	ЕУР	18,870	/	Фондација Степић, Беч	18,870
„NEAR – Nis Employment Action for Roma“	Град Ниш	Продукција Roma World	Септембар 2019 – март 2021. године	Допринос друштвено економском укључивању ромске популације и њихових породица у друштво.	Еур	74.016,5 9	14.403,6 3	ЕУ	59.612,9 6

3.6 SWOT анализа

SWOT анализа се користи као аналитички алат којим се утврђују унутрашњи (снаге и слабости) и спољашњи (могућности и претње) фактори који утичу на стање у одређеној области. Ова анализа пружа корисне смернице за оптимално коришћење снага и могућности ради ублажавања или отклањања идентификованих слабости и претњи. Циљ SWOT анализе је да се систематизује ситуациона анализа и да понуди смернице за дефинисање циљева и мера за њихово постизање. SWOT анализа је рађена је за шест тематских области и у њеној изради учествовали су сви чланови радне групе и учесници у радионицама. Заједничким радом утврђена су и приоритетна питања и проблеми у свакој од анализираних области.

Област: ОБРАЗОВАЊЕ

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Активни педагошки асистенти у 5 школа - Развијена мрежа школских и предшколских установа - Постојање менторства са ученицима који примају стипендије у средњој школи и факултетима - Квалитетан и мотивисан кадар - Добра сарадња школа са НВО и ЦЗСР, креирани заједнички програми едукација и сл. - Учествовање у пројектима и програмима које финансира Министарство просвете - ИОП тим у појединим школама 	<ul style="list-style-type: none"> - Недовољан број педагошких асистената - У ПУ није ангажован педагошки асистент - Недостатак капацитета у предшколским установама - Удаљеност школа и вртића од појединих насеља - Недовољна укљученост родитеља у ваннаставне активности - Лоша образовна структура становништва - Родитељи углавном не препознају значај образовања - Нису ангажовани наставници сертификовани за предавање ромског језика - Нередовност ученика у похађању наставе - Школе толеришу нередовно похађање наставе - Не субвенцинише се превоз ученика средњих школа - Нема услова за ангажовање персоналног асистента - Нема добре базе података за вођење евиденције броја деце у ПУ и школама
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> - Афирмативне мере приликом уписа ученика ромске националности у средње школе и на факултет - Доношење акционог плана за спровођење стратегије за инклузију Рома на националном нивоу - ЕУ донација и билатерални донатори - Сарадња ромских организација цивилног друштва са градским институцијама - Примери добре праксе и позитивни примери у сврху едукације ромске деце - Програми доквалификације и преквалификације Рома који су рано напустили школу. 	<ul style="list-style-type: none"> - Даља дискриминација и стереотипизација ромске популације - Недовољан број пројеката и програма на државном нивоу усмерених на унапређење положаја Рома - Лош социо-економски статус великог броја ромских породица - Сезонски послови

Највећу снагу у области образовања у Граду Нишу чини квалитетан кадар и посвећени педагошки асистенти, као и постојање индивидуалног и менторског рада са ромским ученицима. Највећа слабост препозната је у предшколској установи где није ангажован педагошки асистент и недовољни су капацитети за спровођење активности за подршку укључивању ромске деце у предшколске установе. Град Ниш највеће могућности види у афирмативним мерама приликом уписа у средње и високе школе као и у развијању сарадње и програма са другим актерима у Граду и шире. Највећу претњу представља незаинтересованост родитеља са укључивање деце у образовни систем и не- учествовање у ваннаставним активностима.

Област: ЗАПОШЉАВАЊЕ

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Мобилни тим - Заинтересованост ЈЛС за питања ромске заједнице - Заједнички програми подршке – радионице за школску децу у сарадњи са другим институцијама - Развијена међуинституционална сарадња - Побољшана образовна структура младих Рома (од 3. до 7. степена) - Активан и развијен невладин сектор - Сарадња НВО и СЗ - Ромактед – тим за ромске програме - Народни универзитет – програми за образовање одраслих, доквалификације и преквалификације - Рад школе за функционалног основно образовање одраслих (ШООО) 	<ul style="list-style-type: none"> - Недовољна информисаност корисника о постојећим мерама - Незаинтересованост ромске заједнице за програме запошљавање (губитак социјалне помоћи) - Недовољна искоришћеност постојећих мера - Недовољна и нестимулативан износ субвенције за самозапошљавање на локалном нивоу - Строги и високи услови за конкурисање за мере за самозапошљавање (жирант) који се постављају у конкурсима ЈЛС - Непримењивање постојеће законске регулативе од стране институција - Није уведен механизам Координатор за ромска питања - Недовољно развијени капацитети ЈЛС и НВО за коришћење ИПА фондова
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> - ЕУ интеграције и поглавље 23 - ИПА фондови - Програми НСЗ - Средства из буџета Града - Стратегија развоја града - Страни инвеститори - Саветници у НСЗ и ЦЗСР - Запошљавање Рома и Ромкиња у јавним установама у складу са законом - пропорционална заступљеност националних мањина - Законски и стратешки оквир 	<ul style="list-style-type: none"> - Рециклажне центре преузима држава - Недовољна искоришћеност ИПА фондова - Политичко запошљавање - Миграције становништва - Недостатак политичке воље за решавање проблема у запошљавању Рома и Ромкиња - Постојање предрасуда и стереотипа код потенцијалних послодаваца

У области запошљавања велику снагу представља развијена међуинституционална сарадња и постојање локалних акционих планова за запошљавање Рома и Ромкиња. Постоје заједнички програми из области запошљавања који се могу искористити као средство за унапређење запошљавања ромског становништва. Такође, приметно је побољшање образовне структуре младих Рома што се види као велика предност. Велику шансу представљају програми НСЗ. Једна од

најзначајнијих препрека радном ангажовању ромског становништва представља и законска регулатива која предвиђа губитак права на социјалну помоћ у случају привременог радног ангажовања.

Област: СТАНОВАЊЕ

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Просторни план Града - Постојање система за пружање правно-техничке помоћи у циљу регулисања имовинског и правног статуса објеката - Програм за изградњу социјалних станова - Социјални станови чији корисници су и Роми - Текући програми и пројекти за побољшање услова становања –КИРЕ ХЕЛП пројекат, БФПИ, Ромактед, Рома хоусинг - Оформљени кућни савети у ромским насељима - Компетентне и искусне НВО - Постојање важних институција у сегменту планирања и озаконења 	<ul style="list-style-type: none"> - Непостојање урбанистичке документације на нивоу Града за делове ромских насеља - Нерешени имовинско-правни односи - Недостатак средстава код ромске популације за легализацију - Не постоје сви планови детаљне регулације за делове ромских насеља - Ромска насеља нису посебно дефинисана плановима - Непостојање плана расељавања ромских насеља - Нелегални прикључци на комуналну инфраструктуру - Лоша и недостајућа инфраструктура у ромском насељу - Отежано плаћање социјалне кирије за већину ромског становништва - Недовољна заинтересованост урбанистичких институција за давање сагласности за хитну санацију објеката који су у стању преке потребе - Велики броји нелегалних објеката - Нека ромска насеља изграђена су од неадекватних материјала - Недовољна информисаност Рома о легализацији
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> - Донације билатералних донатора - ЕУ програми и фондови за пројекте усмерене на побољшање инфраструктуре у ромским насељима - Сарадња јавног и цивилног сектора – формализовање сарадње ОЦД и институција које се баве питањима ромске заједнице на локалном нивоу. - Изградња станова из програма социјалног становања 	<ul style="list-style-type: none"> - Недостатак средстава за одржавање станова које користи ромска популација - Скупа легализација - Укидање донација за финансирање пројеката из области решавања питања становања ромског становништва - Незаинтересованост институција које се баве питањима ромске заједнице на националном и локалном нивоу - Неусаглашеност законских прописа са објективним стањем ромских насеља - Одлагање усвајања лекс специјалиса Закон о легализацији ромских насеља - Дискриминација према Ромима - Законска ограничења у сегменту уређења ромских насеља

Постојање урбанистичке документације за ромска насеља у Граду Нишу и донет Просторни план Града су препознате као велике предности Града Ниша у области становања. С друге стране недостатак је то што не постоје сви планови детаљне регулације и што ромска насеља нису посебно дефинисана плановима. Такође, постоји велики број нелегалних објеката, а сама легализација је скупа. Као могућност за решавање проблема у области становања, локална самоуправа може искористити донације, билатералне фондове и фондове ЕУ за пројекте усмерене на побољшање инфраструктуре у ромским насељима. Највећу претњу представља одлагање усвајање лекс специјалиса Закона о легализацији ромских насеља, као и незаинтересованост надлежних институција на националном и локалном нивоу за решавање питања лоших инфраструктурних услова живота у ромским насељима.

Област: ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Клинички центар Ниш - Служба Хитне помоћи - Територијална покривеност Д.З. - Дом здравља има добар кадар - Стручан и мотивисан кадар - Ангажоване здравствене медијаторке - Добра институционална сарадња и заједничке пројектне активности - Значајан обухват деце систематским прегледима - Развијена свест код корисника о правима из области здравствене заштите - Тренд у смањењу броја раних трудноћа и раног ступања у брак 	<ul style="list-style-type: none"> - Недовољан број запослених у домовима здравља - Непотпуна евиденција корисника - Незаинтересованост и недовољна информисаност о превентиви и значају здравствене заштите - Недовољан број возила хитне помоћи са опремом - Недовољан број квалификованог здравственог особља ромске националности
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> - ЕУ фондови и пројекти - Национални програми и кампање 	<ul style="list-style-type: none"> - Лоши стамбени и општи животни услови - Предрасуде према ромском становништву - Неповерење ромског становништва према институцијама -

У Граду Нишу ангажоване су две здравствене медијаторке које су препознате као један од најбитнијих актера у унапређивању здравствене заштите Рома. Град има добро развијену примарну заштиту будући да је добра територијална покривености домовима здравља. Приметан је тренд смањења броја раних трудноћа и све већег препознавања значаја здравствене заштите. Као слабост препознаје се недовољан број здравствених радника у домовима здравља и неповерење према институцијама. Велику могућност за отклањање тих слабости представља и запошљавање лекара ромске националности. Велики ризик по здравље ромског становништва представљају лоши стамбени и животни услови.

Област: СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Институционално решена социјална заштита на нивоу ЈЛС - Проактивна локална самоуправа у доношењу најважнијих одлука из области социјалне заштите - У локалним актима и програмима Града, за кориснике су дефинисана максимална права која су утврђена законом. - Обучени и посвећени људски ресурси у локалној самоуправи, институцијама директним и индиректним буџетским корисницима из области социјалне заштите и ЦЗСР - Буџетом предвиђена средства за финансирање мера из области соц. заштите - Велики број пројеката из области социјалне заштите са установама соц. заштите - Сарадња ЛС са корисницима буџета - Годишњи програми буџета ЛС - Стандардизовани поступци у ЛС и ЦЗСР - Активности информисања корисника о поступцима остваривања права 	<ul style="list-style-type: none"> - Недовољан број извршилаца у установама социјалне заштите - Недовољан број социјалних радника који би континуирано излазили на терен - Дискриминација ромског становништва од стране запослених у институцијама - Недовољна сарадња ЛС са НВО - Дуплирање послова због мешања од стране ограна који немају ингеренције и нису надлежни – компликација за корисника - Неумреженост институција и техничка неопремљеност - Непотпуна евиденција корисника
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> - Измена законске регулативе којом би се поједноставило остваривање права - Коришћење података из истраживања спроведених на територији Града 	<ul style="list-style-type: none"> - Недоследност појединих републичких институција у достави потребних података за остваривање права - Неадекватна образовна структура становништва - Повећање броја корисника и обухвата социјалне заштите због здравственог стања корисника - Недовољна висина средстава за поједина права која финансира држава.

Актери у области социјалне заштите у граду Нишу као највећу предност у овој области виде саме институције, односно чињеницу да су институционално решена питања из социјалне заштите и да су утврђена и регулисана сва права одређена законима. Велику снагу Града чини обучени и посвећени људски ресурси у локалној самоуправи, институцијама директним и индиректним буџетским корисницима из области социјалне заштите и ЦЗСР. У раду са ромским становништвом које је у стању социјалне потребе као слабост је утврђен недовољан број социјалних радника који би континуирано излазили на терен, али и дискриминација ромског становништва од стране запослених у институцијама. Највише могућности идентификоване су области регулативе, одлука и закона.

Област: КУЛТУРНИ ИДЕНТИТЕТ

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Мотивисани појединци за рад на промоцији ромске културе и идентитета - Активна ромска културна удружења - Истакнути Роми, културни ствараоци - Активна ромска фолклорна секција - Установа Ромски културни центар - Подршка Града функционисању Ромског културног центра 	<ul style="list-style-type: none"> - Недостатак средстава за функционисање Ромског културног центра - Неопремљеност Ромског културног центра – намештај, опрема за рад (компјутери, пројектори и сл.) - Нема културних манифестација у области ромске културе - Недовољно промовисање и улагање у ромску културу и промоцију ромског идентитета - Нејасни и неажурни планови рада Ромског културног центра - Неслога актера у цивилном сектору по питању мисије и рада Ромског културног центра - Неповезаност Ромског културног центра и школа у којима раде педагошки асистенти - Нема довољно ромских књижевника - Нередовно и недовољно финансирање рада Установе Ромски културни центар
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> - Подршка Оснивача и буџетирање рада РКЦ 	<ul style="list-style-type: none"> - Изостанак финансијске подршке оснивача за одржавање и функционисање Ромског културног центра - Губитак ромског културног идентитета, културе и обичаја - Недовољан број заинтересованих лица и институција за ромску културу - Неслога у ромској заједници

У тренутној ситуацији у области културе у Граду Нишу као најважнији ресурс и снага наводи се Установа Ромски културни центар чији је оснивач Национални савет ромске националне мањине. Међутим, проблеми око овог центра, који се огледају у неопремљености и у одлагању доношења програма рада и отпочињања активности, као и неслога у ромској заједници су препознати и као највећа слабост, али и као претња. Могућности се виде у стимулисању сарадње свих актера у области културе, док је највећа опасност непостојање системског буџетирања од стране оснивача, који без програма не може да обезбеди средства из буџета РС за ову намену па постоји реална могућност простора и подршке функционисању од стране Града који је једини у претходном периоду финансирао отварање и стварање услова за рад.

4 ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

Оквир за одређивања приоритетних области и кључних питања, као и општег и посебних циљева Локалног акционог плана чини стратешки оквир за унапређивање положаја Рома који је усвојила Влада Републике Србије. У првом реду, то се односи на Стратегију за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период 2016-2025. година, која као кључне области дефинише становање, образовање, здравље, социјалну заштиту и запошљавање.

У поменутој стратегији као општи циљ стоји: „Побољшање социјално-економског положаја ромске националне мањине у Републици Србији, уз пуно уживање мањинских права, елиминисање дискриминације и постизање веће социјалне укључености Рома и Ромкиња у све сегменте друштва“.

Поред националног оквира, овај документ се ослања на циљеве и активности дефинисане у претходном акционом плану и у осталим локалним стратешким и планским документима.

Општи и посебни циљеви ЛАП-а за Град Ниш, дефинисани су на основу налаза ситуационе анализе и из њих изведених приоритетних области и кључних питања, као и на основу ставова и мишљења учесника у процесу израде овог документа, чланова радне групе, заинтересованих појединаца, као и представника ромске заједнице. Такође, смернице за циљеве и активности налазе се и претходном акционом плану. Велики значај за одређивање циљева и активности имају и претходна искуства и пројекти.

Кључна питања која су постављена у претходним корацима су:

- Подизање свести о значају образовања код родитеља и укључивање што већег броја деце у систем образовања, посебно средњег и високог.
- Унапређење области културе и промоције и заштите културног идентитета.
- Решавање питања легализације и квалитета становања ромског становништва.
- Боља информисаност и приступ услугама социјалне и здравствене заштите.

На основу свих прикупљених података и информација, дати су предлози општег циља и посебних циљева. Циљеви се реализују спровођењем мера, односно групе активности дефинисаних за сваку појединачну меру.

Оствареност циљева прати се уз помоћ показатеља учинка и то показатеља ефеката на нивоу општег циља, показатеља исхода на нивоу посебног циља и показатеља резултата на нивоу мера.

За Град Ниш дефинисан је **један општи циљ, 5 посебних циљева и 14 мера:**

Општи циљ:

„Побољшање квалитета живота Ромкиња и Рома на територији Града Ниша“.

Ради реализације општег циља, за сваку анализирану област дефинисан је по један **посебан циљ:**

1. Повећана укљученост деце и младих ромске националности на свим нивоима образовања и подизање видљивости ромске културе и идентитета;
2. Унапређен положај Рома и Ромкиња на тржишту рада и повећана њихова запошљивост;
3. Унапређени услови становања Рома и пружена подршка у поступку озакоњења неправно саграђених објеката;
4. Већа доступност примарне здравствене заштите и унапређење репродуктивног и општег здравља свих категорија ромског становништва;
5. Унапређена информисаност и приступ правима и услугама из области социјалне заштите за све категорије ромског становништва.

За сваки посебан циљ, дефинисане су **мере** чија реализација треба да допринесе његовом постизању.

Посебан циљ 1: Образовање

1. Повећана укљученост деце и младих ромске националности на свим нивоима образовања и подизање видљивости ромске културе и идентитета.
  - 1.1. Обезбеђивање материјалне и стручне подршке родитељима, деци и ученицима ромске националности у циљу потпунијег обухвата образовним установама на свим нивоима образовања уз делотворну превенцију напуштања школовања
  - 1.2. Унапређење постојећих и креирање нових модела подршке за образовање одраслих и оних који су рано напустили школовање
  - 1.3. Подршка ромским културним установама и организацијама за унапређивање њихових програмских и пројектних активности из области ромске традиције, културе и информисања на матерњем језику

Посебан циљ 2: Запошљавање

2. Унапређен положај Рома и Ромкиња на тржишту рада и повећана њихова запошљивост.
  - 2.1. Подизање нивоа информисаности и едукације ромске популације о могућностима запошљавања
  - 2.2. Повећано коришћење мера активне политике запошљавања ради већег учешћа радно способних Рома и Ромкиња на формалном тржишту рада

Посебан циљ 3: Становање

3. Унапређени услови становања Рома и пружена подршка у поступку озакоњења бесправно саграђених објеката.
  - 3.1. Унапређење планског основа за побољшање стања у ромским насељима
  - 3.2. Обезбеђивање правне подршке при регулисању имовинско правног статуса стамбених објеката у ромским насељима и спровођење информативних догађаја
  - 3.3. Унапређење комуналне инфраструктуре у подстандардним насељима
  - 3.4. Обезбеђивање материјалне подршке за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката у ромским насељима

Посебан циљ 4: Здравствена заштита

4. Већа доступност примарне здравствене заштите и унапређено репродуктивно и опште здравље свих категорија ромског становништва.
  - 4.1. Подизање нивоа информисаности о могућностима коришћења програма и услуга из домена здравствене заштите од стране ромске популације, уз нагласак на посебно осетљиве групе, младе и лица 65+
  - 4.2. Унапредити здравље и развој ромске деце и омладине кроз побољшан приступ превентивним прегледима и промоцију здравих стилова живота

Посебан циљ 5: Социјална заштита

5. Унапређена информисаност и приступ правима и услугама из области социјалне заштите за све категорије ромског становништва.
  - 5.1. Унапредити канале комуникације између институција из домена социјалне заштите и ромске заједнице
  - 5.2. Подстицање укључивања ромске деце и породица које су у ризику од насиља и злоупотребе у постојеће програме и мере подршке из домена социјалне заштите
  - 5.3. Подржати коришћење постојећих и креирање нових програма укључивања старије ромске популације 65+ у програме и услуге социјалне заштите и у ширу друштвену заједницу

5 АКЦИОНИ ПЛАН

Овим Акционим планом детаљно се разрађују постављени циљеви (општи и посебни). У њему су дефинисани активности/пројекти, носиоци активности, партнери, потребна финансијска средства и извори, као и показатељи за мерење успешности реализације планираних активности/пројеката.

Укупан износ потребан за реализацију Акционог плана за инклузију Рома града Ниша, за период 2021-2023. године износи 584.447.500,00 РСД. Очекивана издвајања из буџета Града за реализацију свих активности предвиђених Акционим планом, у току наредног трогодишњег периода износе 148.513.749,00 РСД, док очекивана средства из донаторских извора износе 435.933.751 РСД.

ОПШТИ ЦИЉ:	Побољшање квалитета живота Ромкиња и Рома на територији Града Ниша					
Показатељи на нивоу општег циља (показатељи ефеката)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Обухват ромске деце средњим образовањем	%	2019/2020.	40%	2022/2023.	60%	Град Ниш - Градска управа за друштвене делатности Извештај о упису
Обухват Рома и Ромкиња услугама здравствене заштите	%	2020.	70%	2023.	95%	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности
Обухват незапослених лица ромске националности мерама активне политике запошљавања	%	2020.	35%	2023.	60%	Извештаји НСЗ – филијала Ниш

ПОСЕБАН ЦИЉ 1:		Повећана укљученост деце, младих и одраслих лица ромске националности на свим нивоима образовања и подизање видљивости ромске културе и идентитета					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Повећан број ромске деце укључене у предшколски програм		Број	2017/2018.	64	2023/2024.	75	Листе уписане деце из ПУ „Пчелица“ и предшколских установа чији је оснивач друго правно или физичко лице
Број ромске деце уписане у средње школе у односу на број деце која су завршила основну школу		%	2019/2020.	25%	2023/2024.	45%	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности, Средње школе – извештаји
Смањен број деце која напуштају школовање		Број	2018/2019.	19	2023/2024.	9	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности
Број одраслих лица ромске националности укључених у програме функционалног основног образовања одраслих		Број	2019/2020.	230	2023/2024.	245	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности, Извештаји ШООО

МЕРА 1.1:	Обезбеђивање материјалне и стручне подршке родитељима, деци и ученицима ромске националности у циљу потпунијег обухвата образовним установама на свим нивоима образовања уз делотворну превенцију напуштања школовања			Тип мере:	¹¹ Информативно-едукативна мера		
Носилац мере:	Град Ниш, Градска управа за друштвене делатности			Партнери:	Мобилни тим, педагошки асистенти, предшколске установе, основне школе, школска управа		
Период спровођења:	2021-2023.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	14.662.500,00	Вредност фин. средстава по годинама (РСД):	2021. - 4.887.500,00 2022. - 4.887.500,00 2023. - 4.887.500,00	Укупно процењена финансијска средства за меру по изворима финансирања (РСД):	Буџет ЈЛС: 14.662.500,00 Донатори и остали: 0,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Број одржаних информативних и едукативних радионица за родитеље ромске деце	Број	2019/2020.	0	3	3	3	Извештај Мобилног тима
Број додељених стипендија за средњошколце ромске националности	Број	2019.	35	50	50	50	Град Ниш – Градска управа за друштвене делатности
Број додељених стипендија за студенте ромске националности	Број	2019/2020.	4	10	10	10	Град Ниш- Градска управа за друштвене делатности
Број ромске деце која су напустила основну школу	Број	2018/2019.	19	15	12	9	Град Ниш- Градска управа за друштвене делатности

¹¹ У складу са *Законом о планском систему* („Сл. гласник РС“ бр. 30/2018), мере јавних политика могу бити: 1) регулаторне, којима се успостављају стандарди и правила којима се уређују односи у друштву; 2) подстицајне, у које спадају: фискалне мере (субвенције, порези и друго) и друге финансијске и нефинансијске мере; 3) информативно едукативне (информационе и образовне кампање и друго); 4) институционално-управљачко-организационе (формирање нових и укидање постојећих институција, промена организационе структуре одређених субјеката, промена броја и компетенција запослених и др.), и 5) обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције (капитални и инфраструктурни пројекти, инвестиције и др.)

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
1.1.1.	Едукативне радионице за ромске родитеље о значају васпитања и образовања деце у раном узрасту и обезбеђивању континуитета у образовању	Град Ниш- Градска управа за друштвене делатности	ОЦД, Предшколска установа „Пчелица“	2021-2023.	75.000,00 РСД	2021. - 25.000,00 РСД 2022. - 25.000,00 РСД 2023. - 25.000,00 РСД	Буџет Града 75.000,00 Позиција за имплементацију ЛАП
1.1.2.	Обезбеђивање подршке и помоћи родитељима у процесу уписа деце у програме предшколског васпитања и образовања	Град Ниш- Градска управа за друштвене делатности	ПУ, ОЦД	2021-2023.	/	/	Из редовних активности
1.1.3.	Радионице у школама за информисање родитеља ромске деце о постојећим локалним институционалним мерама материјалне подршке за укључивање и опстајање деце/ученика у систем образовања (превоз, ужина, боравак, школски прибор...)	Град Ниш- Градска управа за друштвене делатности	Мобилни тим, Школска управа, Основне школе, ОЦД	2021-2023.	/	/	Из редовних активности
1.1.4.	Инфо сесије за информисање родитеља и ученика о афирмативним мерама за упис ромских ученика у средње и више школе и на факултете	Град Ниш- Градска управа за друштвене делатности	Школска управа, ОЦД, Мобилни тим	2021-2023.	150.000,00	2021. – 50.000 рсд 2022. – 50.000 рсд 2023. – 50.000 рсд	Буџет Града 150.000,00 Позиција за имплементацију АП

1.1.5.	Подршка укључивању родитеља ромске деце у савете родитеља	Основне и средње школе	Мобилни тим	2021-2023.	/	/	Из редовних активности
1.1.6.	Стипендије за средњошколце ромске националности	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности	-	2021-2023.	10.687.500,00	2021 - 3.562.500,00 2022 – 3.562.500,00 2023 - 3.562.500,00	Буџет Града 10.687.500,00 Позиција за имплементацију АП
1.1.7.	Стипендије за студенте ромске националности	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности	-	2021-2023.	3.750.000	2021 - 1.250.000,00 2022 – 1.250.000,00 2023 - 1.250.000,00	Буџет Града 3.750.000,00 Позиција за имплементацију АП
1.1.8.	Професионална оријентација за ученике 8.разреда	Школска управа – школе	Педагошки асистенти	2021-2023.	/	/	Из редовних активности

Мера 1.2:	Унапређење постојећих и креирање нових модела подршке за образовање одраслих и оних који су рано напустили школовање		Тип мере:		Институционално-управљачко-организациона		
Носилац мере:	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности		Партнери:		ШООО, НСЗ, НУ Ниш, ОЦД		
Период спровођења:	2021-2023.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру	6.030.000,00	Вредност фин. Средстава по годинама (РСД):	2021-1.510.000,00; 2022-2.010.000,00; 2023-2.510.000,00		Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		Буџет ЈЛС: 6.030.000,00 Донатори и остали: 0,00
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Број креираних програма за функционално образовање одраслих	Број	2019/2020.	7	3	4	5	Закључак Градског већа

Издавање за програме неформалног образовање	Износ рсд	2019/2020.	1.937.500,00	1.510.000,00	2.010.000,00	2.510.000,00	Град Ниш-Одлуке органа Града
---	-----------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------	------------------------------

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
1.2.1.	Организовање и финансирање програма неформалног образовања одраслих и младих	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности	Народни универзитет Ниш	2021-2023.	6.000.000,00 РСД	2021-1.500.000,00 2022-2.000.000,00 2023-2.500.000,00	Буџет Града 6.000.000,00 Позиција за имплементацију АП
1.2.2.	Информисање одраслог ромског становништва о могућностима и начинима стицања основношколског образовања кроз кампање и промоцију концепта функционалног основног образовања одраслих и услуга ШООО	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности	ШООО, ОЦД	2021-2023.	30.000,00 РСД	2021 – 10.000,00 РСД 2022 – 10.000,00 РСД 2023 - 10.000,00 РСД	Буџет Града 30.000,00 Позиција за имплементацију АП

МЕРА 1.3	Подршка ромским културним установама и организацијама за унапређивање њихових програмских и пројектних активности из области ромске традиције, културе и информисања на матерњем језику		Тип мере:	Институционално – управљачка мера			
Носилац мере:	Град Ниш, Градска управа за друштвене делатности		Партнери:	Град Ниш-Канцеларија за локални економски развој и пројекте Национални савет Рома, ОЦД, РКЦ			
Период спровођења:	2021-2023.	Потребне измене прописа:		Да			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	3.250.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021-750.000,00; 2022-1.250.000,00; 2023-1.250.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	Буџет Града за ЛАП: 3.250.000,00 Донатори и остали: 0,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	

Број подржаних пројеката ОЦД из области ромске културе и идентитета	Број	2020.	0	3	5	5	Извештаји надлежног органа Града Ниша
Број подржаних културних догађаја из домена ромске културе и идентитета	Број	2020.	0	1	2	2	Извештај Градске управе за друштвене делатности

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
1.3.1	Едукација РОЦД за пројектни менаџмент (увод у пројекте , управљање пројектим циклусом и управљање људским ресурсима)	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности	ОЦД, Канцеларија за локални економски развој и пројекте	2021-2023.	150.000,00 РСД	2021 – 50.000,00 2022 – 50.000,00 2023 - 50.000,00	Буџет Града 150.000,00 Позиција за имплементацију АП
1.3.2	Обезбедити финансирање/суфинансирање реализације програмских активности локалних РОЦД за промоцију традиције и културе Рома из буџета ЈЛС	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности	РОЦД	2021-2023.	250.000,00	2021 – 50.000,00 2022 – 100.000,00 2023 - 100.000,00	Буџет Града 250.000,00 Позиција за имплементацију АП
1.3.3	Финансирање најбољег пројекта из домена ромске културе и идентитета по позиву	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности	ОЦД	2021-2023.	1.250.000,00 РСД	2021 – 250.000,00 2022 – 500.000,00 2023 - 500.000,00	Буџет Града 1.250.000,00 Позиција за имплементацију АП
1.3.4	Организација обележавања значајнијих догађаја који су везани за културни идентитет Рома	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности	Национални савет Рома и ОЦД	2021-2023.	1.000.000,00 РСД	2021 – 200.000,00 2022. – 400.000,00 2023- 400.000,00	Буџет Града 1.000.000,00 Позиција за имплементацију АП
1.3.5	Обезбеђивање редовног функционисања Установе Ромски	Град Ниш-Градска	Ромски културни	2021-2023.	600.000,00 РСД	2021 – 200.000,00	Буџет Града 600.000,00

	културни центар за реализацију програмских активности	управа за друштвене делатности	центар			2022 – 200.000,00 2023 - 200.000,00 Д	Позиција за имплементацију АП
--	---	--------------------------------	--------	--	--	--	-------------------------------

ПОСЕБАН ЦИЉ 2:		Унапређен положај Рома и Ромкиња на тржишту рада и повећана њихова запошљивост					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број лица ромске националности укључених на формално тржиште рада преко мера АПЗ НСЗ		Број	2020.	Н.п	2023.	20	Извештај НСЗ
Број Рома и Ромкиња који су прошли неку обуку из домена запошљавања		Број	2020.	Н.п	2023.	60	Извештај НСЗ

МЕРА 2.1:	Подизање нивоа информисаности и едукације ромске популације о могућностима запошљавања		Тип мере:	Информативно едукативна мера			
Носилац мере:	НЗС		Партнери:	Град Ниш и градске општине			
Период спровођења:	2021-2023.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	0,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	0,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:		Буџет ЈЛС: 0,00 Донатори и остали: 0,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Број одржаних обука за ОЦД	Број	2020.	0	1	2	2	Извештај НСЗ
Број информативно едукативних активности за ромску популацију из области запошљавања	Број	2020.	Н.п	2	3	3	Листе присутности, Извештај Мобилног тима и Извештај НСЗ

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства	Вредности фин. средстава по годинама	Вредности фин. средстава по изворима (РСД)
--------	------------------	---------	----------	--------------------	-------------------------------	--------------------------------------	--

					(РСД)	(РСД)	
2.1.1	Обуке за чланове ромских удружења о мерама активне политике запошљавања ради даљег информисања шире ромске заједнице	НСЗ	ОЦД Мобилни тим	2021-2023.	/	/	Из редовних активности
2.1.2	Инфо-дани у ромским насељима о актуелним позивима за коришћење мера за запошљавања	НСЗ	ОЦД, Град Ниш Мобилни тим	2021-2023.	/	/	Из редовних активности
2.1.3	Радионице за оснаживање Ромкиња за коришћење мера за запошљавање	НСЗ	Град Ниш, Мобилни тим, Удружење Ромкиња „Освит“	2021-2023.	/	/	Из редовних активности

МЕРА 2.2:	Повећано коришћење мера активне политике запошљавања ради већег учешћа радно способних Рома и Ромкиња на формалном тржишту рада			Тип мере:	Институционално управљачко организациона		
Носилац мере:	Национална служба за запошљавање		Партнери:	Град Ниш и градске општине, Мобилни тим, послодавци			
Период спровођења:	2021-2023.	Потребне измене прописа:		Да			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	1.140.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2022. – 70.000 2023. – 1.070.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	Буџет ЈЛС: 1.000.000,00 Остали: 140.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Дефинисана квота за ромску популацију за коришћење афирмативних мера у програмима запошљавања	Да Не	2020.	Не	Да	/	/	Одлука НСЗ
Број лица ромске националности која су прошла неку од обука у оквиру мера АПЗ НСЗ	Број	2020.	Н.п	10	10	10	Извештаји НСЗ
Број додељених субвенција за послодавце који запошљавају лица ромске националности	Број	2020.	0	0	0	5	Град Ниш – секретаријат за привреду

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна	Вредности фин. средства	Вредности фин. средства по
--------	------------------	---------	----------	--------------------	-----------------	-------------------------	----------------------------

					фин. средства (РСД)	по годинама (РСД)	изворима (РСД)
2.2.1	Увођење афирмативних мера у програме запошљавања који се односе на ромску популацију дефинисањем квоте за њихово ангажовање	Национална служба за запошљавање-Филијала Ниш	-	2023.	/	/	Из редовних активности
2.2.2	Дводневна обука за писање бизнис плана за ромску популацију	НСЗ	Град Ниш-Канцеларија за локални економски развој и пројекте Мобилни тим	2022-2023.	140.000,00	2022 – 70.000,00 2023 – 70.000,00	140.000,00 Из редовних активности НСЗ-а
2.2.3	Обука ромског становништва за активно тражење посла	НСЗ	Град Ниш-Канцеларија за локални економски развој и пројекте	2023.	/	/	Из редовних активности
2.2.4	Субвенције за послодавце који запошљавају Роме и Ромкиње	Град Ниш – Канцеларија за локални економски развој и пројекте	Национална служба за запошљавање-Филијала Ниш, послодавци	2023.	1.000.000,00	2023-1.000.000,00	Буџет Града 1.000.000,00 Годишњи програм за запошљавање

ПОСЕБАН ЦИЉ 3:		Унапређени услови становања Рома и пружена подршка у поступку озакоњења бесправно саграђених објеката					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број ромских насеља обухваћених изменама и допунама планске/урбанистичке документације		%	2020.	Н.п	2023.	5	Извештај Град Ниш-Градска управа за грађевинарство
Број породица чије је стамбено питање решено		Број	2020.	Н.п	2023.	15	Извештај Град Ниш-

						Градска управа за грађевинарство
Број ромских насеља у којима је побољшана комунална опремљеност	Број	2020	Н.п	2023.	3	Извештај Град Ниш- Градска управа за грађевинарство

Мера 3.1:	Унапређење планског основа за побољшање стања у ромским насељима		Тип мере:	Институционално управљачка мера			
Носилац мере:	Град Ниш-Градска управа за грађевинарство		Партнери:	ЈП Завод за урбанизам			
Период спровођења:	2021-2023.	Потребне измене прописа:		Да			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	82.500.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2022-2.500.000,00 2023-80.000.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	Буџет ЈЛС: 62.500.000,00- Донатори и остали: 20.000.000,00 –		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Број нових донетих/измењених планских докумената за ромска насеља	Број	2020.	Н.п	0	1	2	Одлука надлежног органа Града Ниша о усвајању планског документа
Покренута иницијатива за измену плана детаљне регулације за насеље Београд Мала	Да Не	2020.	Не	Да	-	-	Број званичних иницијатива

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
3.1.1	Покретање иницијативе за измену и допуну плана генералне регулације за општину ЦК, насеље Београд Мала - Прва фаза	Град Ниш-Градска управа за грађевинарство	ЈП Завод за урбанизам	2021.	/	/	/
3.1.2	Израда плана детаљне регулације - насеље Сточни трг, лево од пруге	Град Ниш-Градска управа за грађевинарство	ЈП Завод за урбанизам	2023.	15.000.000,00	2023-15.000.000,00	Буџет Града 15.000.000,00 једнократно Израда планске документације
3.1.3	Насеље Сточни трг, десна страна	Град Ниш-	ЈП Завод за	2023.	20.000.000,00	2023-	20.000.000,00

	пруге – израда урбанистичких пројеката	Градска управа за грађевинарство	урбанизам, приватни инвеститори			20.000.000,00	Донаторска средства
3.1.4	Израда плана детаљне регулације за општину Палилула, насеље Сточни трг - Прва фаза пете измене и допуне плана генералне регулације	Град Ниш-Градска управа за грађевинарство	ЈП Завод за урбанизам	2023.	45.000.000,00	2023-45.000.000,00	Буџет Града 45.000.000,00 Израда планске документације
3.1.5	Израда елабората пресељења насеља Црвена звезда 21а	Град Ниш-Градска управа за имовину и одрживи развој	Стручна институција	2022.	2.500.000	2022-2.500.000,00	Буџет Града 2.500.000,00 Израда планске документације

Мера 3.2:	Обезбеђивање правне подршке при регулисању имовинско правног статуса стамбених објеката у ромским насељима и спровођење информативних догађаја		Тип мере:	Институционално-управљачко-организациона			
Носилац мере:	Град Ниш- Градска управа за грађевинарство		Партнери:	ЈП Завод за урбанизам, Републички геодетски завод-Служба за катастар непокретности Ниш			
Период спровођења:	2021-2023.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	0,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	0,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	Буџет ЈЛС: 0,00 Донатори и остали: 0,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Број информативних догађаја у ромским насељима о поступку озакоњења	Број	Број	2020.	0	1	1	Извештај Градске управе за грађевинарство
Број лица која су информисана о поступку озакоњења кроз информативне кампање	Да Не	Број	2020.	50	50	50	Листе присутности

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
3.2.1	Организовање информативних	Град Ниш-	ОЦД	2021-2023.	/	/	Из редовних

	догађаја у ромским насељима о поступку озакоњења	Градска управа за грађевинарство					активности
3.2.2	Бесплатна правна подршка за озакоњење објеката у подстандардним ромским насељима	Град Ниш-Градска управа за грађевинарство	ОЦД	2021-2023.	/	/	Из редовних активности

Мера 3.3:	Унапређење комуналне инфраструктуре у подстандардним насељима		Тип мере:	Институционално управљачко организациона			
Носилац мере:	Град Ниш-Градска управа за комуналне делатности и инспекцијске послове		Партнери:	ЈП Дирекција за изградњу Града Ниша			
Период спровођења:	2021-2023.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	7.220.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021-3.420.000,00 2022-3.400.000,00 2023-400.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	Буџет ЈЛС: 6.900.000,00 – Донатори и остали: 20.000,00 ЈКП Медијана Приватна средства 300.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Број постављене саобраћајне сигнализације	Број	2020.	н.п	20	20	20	Извештај Градске управе за комуналне делатности и инспекцијске послове
Број постављених контејнера у насељу 12. фебруар	Број	2020.	н.п	2	0	0	Извештај ЈКП Медијана

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
3.3.1	Постављање саобраћајне (вертикалне и хоризонталне) сигнализације у ромским насељима	Град Ниш – Градска управа за комуналне делатности и инспекцијске	-	2021-2023.	900.000,00	2021 - 300.000,00 2022 – 300.000,00 2023 –	Буџет Града 900.000,00 средства за обележавање путних праваца

		послове				300.000,00	
3.3.2	Постављање контејнера за смеће у насељу 12. фебруар	ЈКП Медијана	-	2021.	20.000,00	2021- 20.000,00	ЈКП Медијана 20.000,00
3.3.3	Адекватно обележавање кућних бројева у насељу Сточни трг	Град Ниш – Градска управа за комуналне делатности и инспекцијске послове	-	2021-2023.	300.000,00	2021- 100.000,00 2022 – 100.000,00 2023 – 100.000,00	Приватна средства 300.000,00
3.3.4	Унапређење канализационе и водовodne мреже у ромским насељима	Град Ниш – Градска управа за грађевинарство	-	2021-2022.	6.000.000,00	2021 - 3.000.000,00 2022 – 3.000.000,00	Буџет Града 6.000.000,00 Програм изградње комуналне инфраструктуре

Мера 3.4:	Обезбеђивање материјалне подршке за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката у ромским насељима		Тип мере:	Институционално-управљачка мера			
Носилац мере:	Град Ниш-ресорне управе		Партнери:	Комесаријат за избеглице и миграције РС, ОЦД, Мобилни тим			
Период спровођења:	2021-2023.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	461.337.500,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021- 93.756.250,00 2022 – 183.790.625,00 2023 – 183.790.625,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	Буџет ЈЛС: 46.133.749,00 Донатори и остали: 415.203.751,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Број откупљених сеоских домаћинстава	Број	2020.	1	2	2	2	Извештаји надлежног органа Града
Број лица обухваћених информативним	Број	2020.	2	10	10	10	Записници

догађајима							
------------	--	--	--	--	--	--	--

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
3.4.1	Изградња станова на локацији Барутана (са пратећом инфраструктуром, обдаништем, итд.)	Град Ниш-Градска управа за грађевинарство	ЕУ пројектни партнери	2021-2023.	435.337.500,00	2021 – 72.556.250 2022 – 181.390.625,00 2023 – 181.390.625,00	Буџет Града (10% финансирања) 43.533.750,00 Донатори: 391.803.750,00
3.4.2	Решавање стамбених потреба социјално угрожених лица ромске националности кроз социјално становање	Град Ниш-Градска управа за имовину и одрживи развој	ЦЗСЦ Комесеријат за избеглице и миграције	2021.	18.800.000,00	2021- 18.800.000,00	Буџет Града (10% финансирања) 1.880.000 Донатори: 16.920.000,00
3.4.3	Решавање стамбених потреба интерно расељених ромских породица и лица из реадмисије кроз откуп сеоских домаћинстава	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности	Комесеријат за избеглице и миграције	2021-2023.	7.200.000	2021 - 2.400.000 2022- 2.400.000 2023 – 2.400.000	Буџет Града 720.000,00 Комесеријат за избеглице и миграције РС 6.480.000,00)
3.4.4	Организовање информативних догађаја у ромским насељима о стамбеним конкурсима, социјалним становима ...	Мобилни тим	Организације цивилног друштва	2021-2023.	/	/	

Већа доступност примарне здравствене заштите и унапређење репродуктивног и општег здравља свих категорија

ПОСЕБАН ЦИЉ 4:		становништва					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
% младих Рома и Ромкиња који су користили превентивне прегледе у односу на број лица обухваћених информационо едукативним догађајима		%	2020.	Н.п	2023.	40%	Извештај Дома здравља
% старих лица ромске националности која користе услуге из домена здравствене заштите у односу на број лица која су обухваћена теренским посетама и кампањама		%	2020.	Н.п	2023.	30%	Извештај Дома здравља, Извештај Мобилног тима

Мера 4.1:		Подизање нивоа информисаности о могућностима коришћења програма и услуга из домена здравствене заштите од стране ромске популације, уз нагласак на посебно осетљиве групе, младе и лица 65+		Тип мере:		Информационо-едукативна мера		
Носилац мере:		Дом здравља		Партнери:		Мобилни тим, Град Ниш, ОЦД, Ромактед		
Период спровођења:		2021-2023.		Потребне измене прописа:		Не		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		0,00		Вредности фин. средстава по годинама (РСД):		0,00		
				Вредности фин. средстава по изворима финансир.:		Буџет ЈЛС: 0,00 Донатори и остали: 0,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
					2021.	2022.	2023.	
Број информационих активности о постојећим здравственим превентивним услугама		Број	2020.	0	1	2	2	Извештај Дома здравља
Број израђених промотивних материјала из домена здравствене заштите		Број	2020.	0	1	2	2	Дом здравља, Водич, Примерак промо материјала
Број подржаних пројеката сарадње ОЦД и ДЗ		Број	2020.	0	1	2	2	Извештај Града Ниша

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за	Укупно	Вредности	Вредности фин.
--------	------------------	---------	----------	--------	--------	-----------	----------------

				реализацију	потребна фин. средства (РСД)	фин. средства по годинама (РСД)	средства по изворима (РСД)
4.1.1.	Едукативне радионице за подизање свести родитеља о значају вакцинације	Дом здравља	ОЦД Мобилни тим Здравствене медијаторке	2023.	/	/	Из редовних активности
4.1.2.	Информативне кампање у ромским насељима о постојећим услугама ДЗ	Дом здравља, ЗМ,	ОЦД	2023.	/	/	Из редовних активности
4.1.3.	Израда водича за промоцију постојећих институција и механизма за заштиту права пацијената и добијање бесплатне правне помоћи у области здравствене заштите	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности	Дом здравља, Клинички центар Ниш	2023.	/	/	Из редовних активности
4.1.4.	Кампање у ромским насељима ради информисања старог становништва (65+) о постојећим превентивним програмима и услугама у ДЗ	Дом здравља	Мобилни тим Ромактед	2023.	/	/	Из редовних активности
4.1.5.	Подршка пројектима сарадње ОЦД и Дома здравља у циљу повећаног укључивања ромског становништва у превентивне програме, посебно за стара лица (65+)	Дом здравља ОЦД	Мобилни тим Ромактед	2023.	/	/	Из редовних активности
4.1.6.	Израда и дистрибуција промотивног материјала на тему очувању репродуктивног здравља за младе	Дом здравља	Град Ниш, ОШ, ОЦД, ЗМ,	2023.	/	/	Из редовних активности

Мера 4.2:	Унапредити здравље и развој ромске деце и омладине кроз побољшан приступ превентивним прегледима и промоцију здравих стилова живота	Тип мере:	Информативно-едукативна мера
Носилац мере:	Дом здравља	Партнери:	Град Ниш- Секретаријат за примарну здравствену заштиту,

			Секретаријат за омладину и спорт, ОЦД, здравствене медијаторке, спортски клубови				
Период спровођења:	2021-2023.	Потребне измене прописа:			Не		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	450.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021 -150.000,00 2022-150.000,00 2023- 150.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	Буџет Града: 450.000,00 Донатори и остали: 0,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Број едукација ромске деце и омладине у ромским насељима	Број	2020.	0	1	2	2	Извештаји Мобилног тима
Број подржаног чланства ромске деце и омладине у спортским клубовима	Број	2020.	0	15	15	15	Извештај клубова

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
4.2.1	Израда и дистрибуција промотивног материјала о услугама и програмима Саветовалишта за младе	Дом здравља	ЗМ, ОЦД, Мобилни тим Ромактед	2021-2023.	/	/	Из редовних активности
4.2.2	Финансијска подршка учлањивања ромске деце у спортске клубове	Град Ниш – Градска управа за друштвене делатности	Спортски клубови	2021-2023.	450.000,00 РСД	2021-150.000,00 2022-150.000,00 2023-150.000,00	Буџет Града 150.000,00 (позиција за имплементацију ЛАП)
4.3.3	Едукативне радионице у основним школама о значају здраве исхране и здравих стилова живота	Дом здравља	ЗМ, ОЦД, Мобилни тим Ромактед	2023.	/	/	Из редовних активности

ПОСЕБАН ЦИЉ 5:	Унапређена информисаност и приступ правима и услугама из области социјалне заштите за све категорије ромског становништва
-----------------------	--

Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Повећан број програма подршке из домена социјалне заштите за све категорије ромског становништва	Број	2020.	41	2023.	43	Одлука о социјалној заштити и буџет Града
% корисника ромске националности који су остварили права из домена социјалне заштите у односу на број лица обухваћених информационом догађајима	%	2020.	н.п	2023.	30%	Извештај ЦЗСР Извештај надлежног органа Града Ниша
Број лица ромске националности у ризику од насиља и злоупотребе обухваћених информационо-едукативним догађајима	Број	2020.	н.п	2023.	100	Листе присутности Извештаји Мобилног тима

Мера 5.1:	Унапредити канале комуникације између институција из домена социјалне заштите и ромске заједнице		Тип мере:	Информационо-едукативна мера			
Носилац мере:	Град Ниш- Градска управа за друштвене делатности		Партнери:	Центар за социјални рад „Свети Сава“, ОЦД			
Период спровођења:	2021-2023.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	7.307.500,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021- 2.642.500,00 2022- 2.582.500,00 2023- 2.082.500,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	Буџет ЈЛС: 7.307.500,00 Донатори и остали: 0,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Сprovedено истраживање о искуствима ромске заједнице у вези са услугама социјалне заштите	Да Не	2020.	Не	0	Да	0	Анализа података
Уведен механизам Координатора за ромска питања у ЈЛС	Да Не	2020.	Не	Да	-	-	Уговор о радном ангажовању

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
5.1.1	Увођење механизма Координатора за ромска питања	Град Ниш – Градска		2022-2023.	1.800.000,00	2022- 900.000,00	Буџет Града 1.800.000,00

		управа за друштвене делатности				2023-900.000,00	(плата и доприноси)
5.1.2	Организовање перманентних састанака представника институција и представника већих ромских насеља - фокус група	Град Ниш – Градска управа за друштвене делатности	ЦЗСЦ Свети Сава ОЦД Мобилни тим	2021-2023.	/	/	/
5.1.3	Израда и дистрибуција водича за остваривање права из домена социјалне заштите прилагођен корисницима	Град Ниш – Градска управа за друштвене делатности	ЦЗСЦ „Свети Сава“	2022.	50.000,00	2022 50.000,00	Буџет Града 50.000,00 (позиција за имплементацију ЛАП)
5.1.4	Активности према директном захтеву ромске популације која се могу финансирати из буџета ЛАП-а	Град Ниш - Градска управа за друштвене делатности		2021-2023.	5.457.500,00	2021- 2.642.500,00 2022- 1.632.500,00 2023- 1.182.000,00	Буџет Града 5.457.500,00 (позиција за имплементацију ЛАП)

Мера 5.2:	Подстицање укључивања ромске деце и породица које су у ризику од насиља и злоупотребе у постојеће програме и мере подршке из домена социјалне заштите	Тип мере:	Институционално управљачко организационе
Носилац мере:	Град Ниш – Градска управа за друштвене	Партнери:	Центар за социјални рад „Свети Сава“, Установа социјалне

	делатности		заштите „Мара“, Регионална сигурна кућа за жене и децу жртве насиља, ОЦД, Мобилни тим,				
Период спровођења:	2021-2023.	Потребне измене прописа:			НЕ		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	250.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021 210.000,00 2022 20.000,00 2023 20.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	Буџет ЈЛС: 250.000,00 Донатори и остали: 0,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Број едукативних радионица	Број	2020.	Н.п	3	3	3	Град Ниш, извештаји
Број медијских материјала	Број	2020.	Н.п	3	3	Н.п	Извештај Града - СДСЗ

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
5.2.1	Едукативне радионице о препознавању видова насиља и преузимању превентивних мера за заштиту угрожених лица у свим већим ромским насељима за децу и жене	Град Ниш – Градска управа за друштвене делатности	ОЦД Мобилни тим Центар за социјални рад „Свети Сава“ Регионална сигурна кућа за жене и децу жртве насиља	2021-2023.	30.000,00 РСД	2021- 10.000,00 2022 – 10.000,00 2023 – 10.000,00	Буџет Града 30.000,00 Позиција за имплементацију АП
5.2.2	Едукативне радионице за родитеље о злоупотребима деце и трговини људима у свим већим ромским насељима	Град Ниш – Градска управа за друштвене делатности ЦЗСР	ОШ, СШ Мобилни тим ОЦД	2022-2023.	20.000,00	2022 – 10.000,00 2023 – 10.000,00	Буџет Града 20.000,00 Позиција за имплементацију АП

5.2.3	Израда радијских и телевизијских џинглова на тему превенције насиља и злоупотребе	Град Ниш – Градска управа за друштвене делатности	ОЦД и медијске куће	2021.	50.000,00	2021–50.000,00	Буџет Града 50.000,00 Позиција за имплементацију АП
5.2.4	Гостовања у ТВ и радио емисијама на тему ране злоупотребе деце, превенције насиља у породици, вршњачког насиља	Град Ниш – Градска управа за друштвене делатности	ОЦД и медијске куће Центар за социјални рад „Свети Сава“ Регионална сигурна кућа за жене и децу жртве насиља	2021-2023.	/	/	/
5.2.5	Организовање трибина представника институција и представника већих ромских насеља у ромским насељима (превенција раних бракова, насиља у породици, трговине људима, експлоатација деце...	Град Ниш – Градска управа за друштвене делатности	ОЦД, Центар за социјални рад „Свети Сава“ Регионална сигурна кућа за жене и децу жртве насиља	2021-2023.	/	/	/
5.2.6.	Обука запослених у институцијама из домена социјалне и здравствене заштите у циљу сензибилизације за рад са ромском заједницом	Град Ниш	Стручне организације (сертификоване)	2021.	150.000,00 РСД	2021-150.000,00 РСД	Буџет Града 150.000,00 (едукација запослених)

Мера 5.3:	Подржати коришћење постојећих и креирање нових програма укључивања старије ромске популације 65+ у програме и услуге социјалне заштите и у ширу друштвену заједницу	Тип мере:	Институционално-управљачко организациона мера
Носилац мере:	Град Ниш – Градска управа за друштвене	Партнери:	Центар за социјални рад „Свети Сава“

	делатности						
Период спровођења:	2021-2023.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	300.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021-300.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	Буџет ЈЛС: 30.000,00 Донатори и остали: 270.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Број развијених програма укључивања старих лица ромске националности у локалне услуге социјалне заштите	Број	2020.	3	4	4	4	Одлука о социјалној заштити, Буџет Града
Број старих лица ромске националности обухваћених интегрисаним сервисом услуга	Број	2020.	н.п	10	10	10	Центар за социјални рад „Свети Сава“
Формиран Клуб за старе у оквиру Установе Ромски културни центар РКЦ	Да Не	2020.	Не	-	Да	-	Извештај УРКЦ

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
5.3.1	Формирање Клуба за старе у оквиру РКЦ као иницијатива Ромског културног центра	Установа Ромски културни центар	ОЦД ЦЗР	2022-2023.	200.000,00	2022- 100.000,00 2023- 100.000,00	Донаторска средства 200.000,00
5.3.2	Едукација припадница ромске популације за укључивање у сервис геронто домаћица	Град Ниш-Градска управа за друштвене делатности	ЦСР	2021.	300.000,00	2021- 300.000,00	Буџет Града 30.000,00 10% вредности Донација: 270.000,00

6 ОКВИР ПРОГРАМСКОГ БУЏЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Израдом и усвајањем Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња у граду Нишу за период 2021-2023. година, стварају се услови за доследно спровођење дефинисаних мера и активности уз обезбеђивање потребних финансијских ресурса из буџета Града у годинама реализације Акционог плана.

Акциони план садржи процену трошкова за спровођење активности предвиђених предметним Планом, па стога је неопходно вршити и адекватно планирање дефинисаних расхода у складу са мерама и активностима у конкретним програмима буџета, ради остваривања циљева програмског буџетирања у локалној самоуправи.

Укупан износ потребан за реализацију Акционог плана за инклузију Рома града Ниша, за период 2021-2023. године износи 584.447.500,00 РСД. Очекивана издвајања из буџета Града за реализацију свих активности предвиђених Акционим планом, у току наредног трогодишњег периода износе 148.513.749,00 РСД, док очекивана средства из донаторских извора износе 435.933.751 РСД. Један део средстава из локалног буџета град Ниш већ ангажује спровођењем својих редовних активности нпр. у области социјалне заштите, образовања или запошљавања које су регулисане локалним одлукама, док је за поједине активности потребно обезбедити додатна средства из буџета. Град Ниш је средства за рализацију активности из ЛАП-а које нису већ дефинисане посебним одлукама и нису део редовних активности, обезбедио отварањем нове позиције у буџету, у оквиру Програма 11 – Социјална и дечја заштита у износу од 30.000.000,00 РСД за трогодишњи период. Наведени износ којим ће се финансирати значајан број активности ће значајно утицати на степен реализације ЛАП-а за Роме града Ниша.

Обезбеђење донаторских средстава у току трајања спровођења Акционог плана је у надлежности Градске управе за друштвене делатности, али у сарадњи са градским управама који ће бити задужене за спровођење појединих активности из ЛАП-а и то свако у својој надлежности. Локални акциони план садржи неколико већих инфраструктурних пројеката који се односе на побољшање услова живота и становања ромске популације, те стога би они требало да буду фокус локалне самоуправе у току спровођења Акционог плана за Роме, обезбеђивањем донаторских средстава за њихову реализацију. То су пројекти који се односе на израду планске документације, изградњу станова, реадмисију и регулисање комуналне инфраструктуре у подстандардним ромским насељима, који највише утичу на финансијску вредност ЛАП-а.

Финансирање предвиђених мера, по предложеним активностима у оквиру појединих посебних циљева из ЛАП-а, који нису део поменутог буџета за спровођење ЛАП-а у оквиру Програма 11, потребно је буџетирати путем одлуке о буџету града Ниша у периоду спровођења Акционог плана, дакле у периоду од 2021-2023. у оквиру програма којима те активности припадају. У том смислу за њихово спровођење ће бити задужени поједини секретаријати у оквиру Градске управе, па је у циљу реализације тих активности потребна добра координација носилаца спровођења ЛАП-а како са тим секретаријатима, тако и са Секретаријатом за финансије.

У складу са Упутством за израду програмског буџета, спровођење појединих мера потребно је планирати **као програмску активност** (текућа и континуирана делатност корисника буџета чијим спровођењем се постижу циљеви који доприносе достизању циљева програма), односно **као пројекат** (временски ограничен пословни подухват корисника буџета са јасно дефинисаним исходом, односно променом која се жели постићи, потребним ресурсима и управљачком структуром).

У наставку је приказано ком програму и програмској активности припадају дефинисане активности из Локалног акционог плана за инклузију Рома:

Посебан циљ 1: Повећана укљученост деце, младих и одраслих лица ромске националности на свим нивоима образовања и подизање видљивости ромске културе и идентитета

У оквиру **Посебног циља 1** се налазе активности као што су информисање и подизање свести ромске популације (родитеља и деце) за укључивање што већег броја деце у образовни систем, мере материјалне и финансијске помоћи деци и родитељима предшколске и школске деце, као и активности из области ромске културе и традиције. Све активности у оквиру **Посебног циља 2** ће се финансирати са позиције буџета за имплементацију ЛАП-а у оквиру **Програма 11 – Социјална и дечја заштита** и обезбеђена су за све три године трајања спровођења ЛАП-а. У оквиру овог Посебног циља нема пројеката који би се финансирани из донаторских средстава.

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2021 – 2023 (РСД)
Мера 1.1. - Обезбеђивање материјалне и стручне подршке родитељима, деци и ученицима ромске националности у циљу потпунијег обухвата образовним установама на свим нивоима образовања уз делотворну превенцију напуштања школовања		
1.1.1	Едукативне радионице за ромске родитеље о значају васпитања и образовања деце у раном узрасту и обезбеђивању континуитета у образовању	75.000,00
1.1.4.	Инфо сесије за информисање родитеља и ученика о афирмативним мерама за упис ромских ученика у средње и више школе и на факултете	150.000,00
1.1.6.	Стипендије за средњошколце ромске националности	10.687.500,00
1.1.7.	Стипендије за студенте ромске националности	3.750.000,00
Ознака активности	Активност	Укупна средства 2021 – 2023 (РСД)
Мера 1.2. - Унапређење постојећих и креирање нових модела подршке за образовање одраслих и оних који су рано напустили школовање		
1.2.1.	Организовање и финансирање програма неформалног образовања одраслих и младих	6.000.000,00
1.2.2.	Информисање одраслог ромског становништва о могућностима и начинима стицања основношколског образовања кроз кампање и промоцију концепта функционалног основног образовања одраслих и услуга ШООО	30.000,00

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2021 – 2023 (РСД)
Мера 1.3. - Подршка ромским културним установама и организацијама за унапређивање њихових програмских и пројектних активности из области ромске традиције, културе и информисања на матерњем језику		
1.3.1	Едукација РОЦД за пројектни менаџмент (увод у пројекте, управљање пројектим циклусом и управљање људским ресурсима)	150.000,00
1.3.2	Обезбедити финансирање/суфинансирање реализације програмских активности локалних РОЦД за промоцију традиције и културе Рома из буџета ЈЛС	250.000,00
1.3.3	Финансирање најбољег пројекта из домена ромске културе и идентитета по позиву	1.250.000,00
1.3.4	Организација обележавања значајнијих догађаја који су везани за културни идентитет Рома	1.000.000,00
1.3.5	Обезбеђивање редовног функционисања Установе Ромски културни центар за реализацију програмских активности	600.000,00

Посебан циљ 2: Унапређен положај Рома и Ромкиња на тржишту рада и повећана њихова запошљивост

Активности у оквиру **Посебног циља 2** потребно је спроводити у директној сарадњи са **Националном службом за запошљавање**. Тачније, носилац највећег броја активности је управо Национална служба за запошљавање, па је због тога највећи део активности буџетиран кроз њене редовне активности или Локални акциони план за запошљавање града Ниша, **Програм 3 – Локални економски развој**, ПА 002 – Мере активне политике запошљавања. Кључну улогу у реализацији свих активности има и Мобилни тим и организације цивилног друштва које би спровођењем едукативних радионица могле да подигну свест ромске популације о значају њиховог учешћа у обукама које спроводи НСЗ и повећаном ангажовању за бављење сопственим бизнисом.

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2021 – 2023 (РСД)
Мера 2.2. - Повећано коришћење мера активне политике запошљавања ради већег учешћа радно способних Рома и Ромкиња на формалном тржишту рада		
2.2.4	Субвенције за послодавце који запошљавају Роме и Ромкиње	1.000.000,00 једнократно у 2023.

Посебан циљ 3: Унапређени услови становања Рома и пружена подршка у поступку озакоњења бесправно саграђених објеката

Активности које се везују за овај посебан циљ представљају комбинацију планских, инфраструктурних и правних радњи - у циљу остварења озакоњења што већег броја објеката. За део који се односи на побољшање и обезбеђивање становања за ромску популацију која живи у подстандардним ромским насељима потребно је посветити већу пажњу осталим изворима финансирања (**ван оквира 01 – Приходи из буџета, тј. локалног буџета**) и аплицирати на конкурсима путем којих би се спроводиле предвиђене активности у области становања. С обзиром на то да је предвиђено финансијско учешће града Ниша у реализацији оваквих пројеката, средства је потребно дефинисати пројектно, у програмима на које се конкретна инфраструктурна активност односи (нпр. у оквиру **Програма 2- Комунална делатност** или **Програма 7 – Саобраћај и саобраћајна инфраструктура, итд.**). Активности које се односе на планско регулисање ромских насеља би се финансирале из **Програма 1 – Становање, урбанизам и просторно планирање**, док би се за урбанистичку документацију обезбеђивала донаторска средства. Активност 3.3.1 је потребно финансирати пројектно у оквиру **Програма 7 – Саобраћај и саобраћајна инфраструктура**, док је активност **3.3.4** потребно финансирати у оквиру **Програма 2 – Комуналне делатности**. Све едукативне и промотивне активности у оквиру **Посебног циља 3**, ће се финансирати из редовних активности Секретаријата за озакоњење.

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2021 – 2023 (РСД)
Мера 3.1. - Унапређење планског основа за побољшање стања у ромским насељима		
3.1.2	Израда плана детаљне регулације - лево од пруге	15.000.000,00 Једнократно у 2023.
3.1.4	Израда плана детаљне регулације за општину Палилула, насеље Сточни трг - Прва фаза пете измене и допуне плана генералне регулације	45.000.000,00 Једнократно у 2023.
3.1.5	Израда елабората пресељења насеља Црвена звезда 21а	2.500.000,00 Једнократно у 2023.

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2021 – 2023 (РСД)
Мера 3.3 - Унапређење комуналне инфраструктуре у подстандардним насељима		
3.3.1	Постављање саобраћајне (вертикалне и хоризонталне) сигнализације у ромским насељима	900.000,00
3.3.4	Унапређење канализационе и водоводне мреже у ромским насељима	6.000.000,00

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2021 – 2023. (РСД)
Мера 3.4. – Обезбеђивање материјалне подршке за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката у ромским насељима		
3.4.1	Изградња станова на локацији Барутана (са пратећом инфраструктуром, обдаништем, итд.)	43.533.750,00
3.4.2	Решавање стамбених потреба социјално угрожених лица ромске националности кроз социјално становање	1.880.000 Једнократно у 2021.
3.4.3	Решавање стамбених потреба интерно расељених ромских породица и лица из реадмисије кроз откуп сеоских домаћинстава	720.000,00

Посебан циљ 4: Већа доступност примарне здравствене заштите и унапређење репродуктивног и општег здравља свих категорија становништва.

Носилац спровођења највећег броја активности у оквиру **Посебног циља 4** (9 од 10) је Дом здравља Ниш, стога ће све активности у оквиру овог циља бити део редовних активности Дома здравља и финансираће се из буџета Дома здравља. Активност 4.2.2 за чије спровођење је задужен Град Ниш ће се финансирати из буџета Града кроз **Програм 11 – Социјална и дечја заштита, позиција за имплементацију ЛАП-а за Роме.**

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2021 – 2023 (РСД)
Мера 4.2. - Унапредити здравље и развој ромске деце и омладине кроз побољшан приступ превентивним прегледима и промоцију здравих стилова живота		
4.2.2	Финансијска подршка учлањивања ромске деце у спортске клубове	150.000,00

Посебан циљ 5: Унапређена информисаност и приступ правима и услугама из области социјалне заштите за све категорије ромског становништва.

С обзиром на то да се највећим делом ради о активностима непосредно везаним за рад Центра за социјални рад, највећи део пројектних активности је потребно спровести у сарадњи са Центром. **Посебан циљ 5** се претежно односи на активности едукативног карактера стога је такве активности потребно финансирати кроз **Програм 11 – Социјална и дечја заштита, позиција за имплементацију ЛАП-а за Роме.** Активности 5.3.1 и 5.3.2 је могуће спровести пројектно уз учешће Града од 10%, стога је неопходно пажњу посветити осталим изворима финансирања (ван оквира 01 – Приходи из буџета, тј. локалног буџета) и аплицирати на конкурсима донатора у сарадњи са ОЦД-ом. Активност 5.1.1 „Увођење механизма Координатора за ромска питања“ је потребно финансирати кроз **Програм 15 – Опште услуге локалне самоуправе,** јер се ради о плати и доприносима за координатора за ромска питања.

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2021 – 2023 (РСД)
Мера 5.1. - Утврдити потребе и унапредити информисаност ромске популације о остваривању права и услуга из области социјалне заштите		
5.1.1	Увођење механизма Координатора за ромска питања	1.800.000,00
5.1.3	Израда и дистрибуција водича за остваривање права из домена социјалне заштите прилагођен корисницима	50.000,00 Једнократно у 2022.
5.1.4	Активности према директном захтеву ромске популације која се могу финансирати из буџета ЛАП-а	5.457.500,00
Мера 5.2. - Подстицање укључивања ромске деце и породица које су у ризику од насиља и злоупотребе у постојеће програме и мере подршке из домена социјалне заштите		
5.2.1	Едукативне радионице о препознавању видова насиља и преузимању превентивних мера за заштиту угрожених лица у свим већим ромским насељима за децу и жене	30.000,00
5.2.2	Едукативне радионице за родитеље о злоупотребама деце и трговини људима у свим већим ромским насељима	20.000,00
5.2.3	Израда радијских и телевизијских џинглова на тему превенције насиља и злоупотребе	50.000,00 Једнократно у 2021.
5.2.6.	Обука запослених у институцијама из домена социјалне и здравствене заштите у циљу сензибилизације за рад са ромском заједницом	150.000,00 Једнократно у 2021
Мера 5.3. - Подржати коришћење постојећих и креирање нових програма укључивања старије ромске популације 65+ у програме и услуге социјалне заштите и у ширу друштвену заједницу		
5.3.2	Едукација припадница ромске популације за укључивање у сервис геронто домаћица	30.000,00 Једнократно у 2021.

Због тога што није било могуће прецизно утврдити износе из локалног буџета по годинама за кофинансирање донаторских пројеката услед непознавања услова конкурса, износи за пројекте су дефинисани апроксимативно.

Пројекти за које се обезбеђују средства из других извора (донатори и остали)

У случају одређених мера и активности, имајући у виду период од три године реализације ЛАП-а, руководило се могућностима аплицирања за донаторска средства. У складу са тим, примењен је приступ да је свуда где су препознате потребе за донаторским средствима назначено (су)финансирање из донаторских средстава (као могућност аплицирања по објављеним конкурсима). Такође, ЛАП за Роме града Ниша предвиђа и финансирање појединих активности из средстава других установа и предузећа на нивоу града, која се финансирају из републичког буџета или сопствених прихода, због чега су и они приказани у табели која следи.

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2021 – 2023 (РСД)
Мера 2.2. - Повећано коришћење мера активне политике запошљавања ради већег учешћа радно способних Рома и Ромкиња на формалном тржишту рада		
2.2.2	Дводневна обука за писање бизнис плана за ромску популацију	140.000,00 (Средства НСЗ)
Мера 3.1. – Унапређење планског основа за побољшање стања у ромским насељима		
3.1.3	Десна страна пруге – израда урбанистичких пројеката	20.000.000,00 једнократно у 2023.
Мера 3.3 - Унапређење комуналне инфраструктуре у подстандардним насељима		
3.3.2	Постављање контејнера за смеће у насељу 12. фебруар	20.000,00 ЈКП Медијана Једнократно 2021.
3.3.3	Адекватно обележавање кућних бројева у насељу Сточни трг	300.000,00 Приватна средства
Мера 3.4. - Обезбеђивање материјалне подршке за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката у ромским насељима		
3.4.1	Изградња станова на локацији Барутана (са пратећом инфраструктуром, обдаништем, итд.)	391.803.750,00
3.4.2	Решавање стамбених потреба социјално угрожених лица ромске националности кроз социјално становање	16.920.000,00 Једнократно 2021.
3.4.3	Решавање стамбених потреба интерно расељених ромских породица и лица из реадмисије кроз откуп сеоских домаћинстава	6.480.000,00 Комесаријат за избеглице
Мера 5.3. - Подржати коришћење постојећих и креирање нових програма укључивања старије ромске популације 65+ у програме и услуге социјалне заштите и у ширу друштвену заједницу		
5.3.1	Формирање Клуба за старе у оквиру РКЦ као иницијатива Ромског културног центра	200.000,00 Једнократно 2022.
5.3.2	Едукација припадница ромске популације за укључивање у сервис геронто домаћица	270.000,00 Једнократно у 2021.

Због тога што није било могуће прецизно утврдити износе по годинама услед непознавања услова конкурса, износи су дефинисани апроксимативно. Такође, идентификацију донаторских средстава по изворима и износима, односно наменама за које донатори одобравају средстава, као и динамику трајања сваког пројекта и процењене износе који би се могли односити на ромску популацију, није било могуће свуда прецизно проценити услед непознавања услова конкурса (имајући у виду да су пројекти углавном у оквиру много већих целина или намена које се односе не само на националне мањине, него рецимо на породицу или омладину или незапослене, односно одређене социјалне групе, без прављења разлике према националној припадности).

7 ОКВИР ЗА ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ВРЕДНОВАЊЕ УЧИНАКА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Када је дефинисан Акциони план са свим својим обавезним елементима, потребно је успоставити одговарајући оквир за спровођење ЛАП, за праћење његовог спровођења, вредновање учинака и систем извештавања, односно прецизирање рокова у којима се праве извештаји, лица одговорних за извештавање о спровођењу ЛАП-а, рокова и лица задужених за вредновање учинака и извештавање о њиховој остварености. Овај оквир је неопходан ради повећања ефикасности у спровођењу и вероватноће постизања постављених циљева.

Поступак праћења спровођења планираних активности из АП се односи на праћење спровођења конкретних активности, рокова, финансијску реализацију, испуњености показатеља учинака дефинисаних за сваку меру, па самим тим, на посредан начин, и праћење испуњености посебних циљева. Праћење спровођења акционог плана је континуирана активност која се обавља преко показатеља учинака, а вредновање учинака или евалуација је периодична активност која подразумева оцену релевантности односно значаја, ефикасности, ефективности и одрживости циљева постављених акционим планом у циљу његовог процењивања и евентуалног кориговања тј. усклађивања са евентуалним новонасталим околностима.

Вредновање учинака може се спроводити анализом током спровођења ЛАП-а или анализом након истека периода важења ЛАП-а. Налази ових анализа представљају основ за даље планирање социјалног укључивања Рома и Ромкиња.

У Граду Нишу у претходном периоду нису успостављене структуре за потребе спровођења, праћења и извештавања о реализацији активности из ЛАП-а.

За потребе ЛАП-а за период 2021-2023.година, у Граду Нишу биће успостављене:

- Структуре за управљање процесом примене ЛАП-а и
- Структуре које су оперативне и примењују ЛАП.

Структуру за управљање процесом примене ЛАП-а биће успостављена најкасније месец дана од усвајања. Формираће је градоначелник а чиниће је чланови **Радног тима** који такође именује Градоначелник Града Ниша. Радни тим чиниће представници организационе јединице Града као надлежног имплементатора и додатни чланови из реда кључних актера у локалној заједници, укључујући и кориснике овог плана.

Радни тим ће имати минимум 5, а максимум 9 чланова и њиме ће руководити **координатор** радног тима, који ће бити или Градоначелник или лице које он овласти из редова извршне власти. Радни тим Града Ниша ће, као део свог будућег рада, направити План управљања применом ЛАП-а.

Овај Радни тим, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене ЛАП-а;
- Именује локалне групе за управљање конкретним мерама и активностима из ЛАП-а;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера-учесника у процесу унапређења положаја Рома и Ромкиња у локалној заједници;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији ЛАП-а;
- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног плана;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације мера и активности постављених Локалним акционим планом. Тимови ће бити формирану најкасније месец дана након успостављања Структуре за управљање процесом примене ЛАП-а.

Оперативна структура за примену Локалног акционог плана има следеће задатке и одговорности:

- Реализација Локалног акционог плана;
- Непосредна комуникација са корисницима услуга које се обезбеђују Локалним акционим планом;
- Редовно достављање извештаја координатору Радног тима о свим активностима на спровођењу Локалног акционог плана;
- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног акционог плана;
- Унапређење процеса примене Локалног акционог плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

У складу са Локалним акционим планом, биће дефинисана и подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници-партнерима у реализацији.

У наредној табели приказане су све организације и институције које се у ЛАП-у појављују у улози носиоца или партнера у спровођењу конкретне мере.

Циљ	Носиоци	Партнери
За Посебан циљ 1. и припадајуће мере:	Град Ниш –Градска управа за друштвене делатности	ПУ, Основне школе, Средње школе, Мобилни тим, ПА, ОЦД, НУ Ниш, ШООО, КЛЕР,, Национални савет Рома, РКЦ
За Посебан циљ 2. и припадајуће мере:	НСЗ	НСЗ, ОЦД, Мобилни тим, Град Ниш-Канцеларија за локални економски развој
За Посебан циљ 3. и припадајуће мере:	Град Ниш-Градска управа за грађевинарство	Мобилни тим, ЈП Завод за урбанизам, приватни инвеститори, Републички геодетски завод – Служба за катастар непокретности, , Комесеријат за избеглице и миграције, ОЦД
За Посебан циљ 4. и припадајуће мере:	Дом здравља	Град Ниш –Градска управа за друштвене делатности, Клинички центар Ниш, Ромактед, ЦЗСР, Мобилни тим ОЦД, здравствене медијаторке
За Посебан циљ 5. и припадајуће мере:	Град Ниш- Градска управа за друштвене делатности	Центар за социјални рад „Свети Сава“, ОЦД, Мобилни тим, медијске куће

Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати трогодишњи и годишње извештаје о спровођењу ЛА-а.

Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног акционог плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција. План управљања применом ЛАП-а и План комуникације, Радни тим у ће израдити најкасније један месец од формирања.

Извештавање о спровођењу ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња Града Ниша за период 2021-2023. године

Извештаји о спровођењу активности из ЛАП-а треба да се раде једном **годишње**. Задатак координатора Радног тима је да успостави механизам комуникације са свим лицима и институцијама који су наведени као носиоци или партнери у активностима, да састави образац извештаја који им доставља најкасније до 31. јануара наредне године и чији рок за попуњавање не сме да буде дужи од месец дана.

На основу појединачних извештаја, координатор/ка Радног тима саставља **финални годишњи извештај о реализацији активности из ЛАП за инклузију Рома и Ромкиња у Граду Нишу за период 2021-2023. година за претходну годину** и доставља га Градском већу најкасније до 31. марта наредне године.

Истом процедуром, координатор радног тима саставља и **трогодишњи извештај о реализацији активности из ЛАП за инклузију Рома и Ромкиња у Граду Нишу за период 2021-2023. година** доставља га Градском већу најкасније до 31. марта 2024. године.

Према Закону о планском систему РС, извештај о резултатима спровођења акционог плана нарочито треба да садржи:

- Назив документа јавне политике на који се односи
- Област планирања и спровођења коју покрива
- Информације о учинцима током спровођења – подаци о стварно постигнутим учинцима у односу на показатеље дефинисане АП, и то у односу на показатеље ефеката на нивоу општег циља, показатеље исхода на нивоу посебних циљева и показатеље резултата на нивоу појединачних мера.
- Информације о томе да ли су активности из АП реализоване на начин и у року предвиђеним акционим планом и ако нису шта је разлог за то
- Ако није реч о финалном извештају, овај извештај треба да садржи и информације о томе на који начин и којом динамиком ће пропусти у спровођењу бити исправљени, као и да ли се планира измена мера и активности и када ће се измене АП ит тог предлога поднети на усвајање.

Схема процеса комуникације актера и процеса извештавања

8 КОРИШЋЕНЕ СКРАЋЕНИЦЕ

АПЗ	Активна политика запошљавања
БПП	Бесплатна правна помоћ
ГО	Градска општина
ГУ	Градска управа
ЕУ	Европска унија
ЗЗ	Здравствена заштита
ЗМ	Здравствена медијаторка
ЈКП	Јавно комунално предузеће
ЈЛС	Једница локалне самоуправе
ЈП	Јавно предузеће
ЛАП	Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Нишу у периоду 2021-2023
ЛКТ	Локално међусекторско координационо тело
МТ	Мобилни тим
НВО	Невладине организације
НСЗ	Национална служба за запошљавање
НСР	Национални савет Рома
ОЦД	Организација цивилног друштва
ОШ	Основна школа
ПА	Педагошки асистент
ППП	Припремни предшколски програм
РГ	Радна група за израду локалног акционог плана
РКЦ	Ромски културни центар
РОЦД	Ромске организације цивилног друштва

РС	Република Србија
СДСЗ	Секретарија за дечју и социјалну заштиту
СКГО	Стална конференција градова и општина
СШ	Средња школа
УН	Универзитет у Нишу
ЦЗСР	Центар за социјални рад
ШООО	Школа за основно образовање одраслих

9 ПРИЛОЗИ

У прилогу документа налази се **Решење о о формирању Радне групе за израду Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња Града Ниша за период 2021-2023. година.**